

MAGYAR AKVAKULTÚRA ÉS HALÁSZATI SZAKMAKÖZI SZERVEZET

Budapest, XI. Ballagi Mór utca 8. fsz. 2.

JELENTÉS *a Szervezet működésének* **2020. évi** **EREDMÉNYEIRŐL**

2021

AGRÁRMINISZTÉRIUM

A kiadvány az Agrárminisztérium támogatásával készült

Tartalom

MAGYAR AKVAKULTÚRA ÉS HALÁSZATI SZAKMAKÖZI SZERVEZET Budapest, XI. Ballagi Mór utca 8. fsz. 2.	1
A halászat és a haltermelés helyzete a világban	3
A hazai akvakultúra helyzete az Európai Unióban.....	9
A magyar halászati ágazat 2020. évi termelési eredményei	12
A Szervezet tagjainak 2020. évi termelése	22
Főbb haltermékek fogyasztói áralakulása 2020-ban.....	28
Tóparti termelői árak.....	34
Halhús fogyasztás	38
A halak és halászati termékek külkereskedelme 2020-ban	40
A MA-HAL 2020 évi tevékenységéről	46
Támogatások.....	50
Pályázatok.....	51
Dinnyési Ivadéknevelő Tógazdaság	52
A MA-HAL szervezeti felépítése	53
A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet taglistája	54
Jegyzetek	57

JELMAGYARÁZAT

- .. = az adat nem ismert
- ... = adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat
- = nincs adat

RÖVIDÍTÉSEK

AM	Agrárminisztérium
AKI	AKI Agrárközgazdasági Intézet Nonprofit Kft.
FAO	Egyesült Nemzetek Szervezetének Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (Food and Agriculture Organization of the United Nations)
MA-HAL	Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet
MAHOP	Magyar Halgazdálkodási Operatív Program
NÉBIH	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
MOHOSZ	Magyar Országos Horgász Szövetség
MATE HAKI	Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Halászati Kutatóintézet
OECD	Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development)

A halászat és a haltermelés helyzete a világban

Az Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Világszervezet (FAO) legfrissebb becslése szerint a világ halászati és akvakultúra termelése (beleértve a halakat, rákokat, puhatestűeket és egyéb vízi állatokat, de nem számítva a vízi emlősöket, hüllőket, hínárokat és más vízi növényeket) 2019-ben 177,8 millió tonnát tett ki (1. táblázat). A 2019. évi termelés a megelőző három év (2016-2018. évek) átlagához képest 3 százalékkal volt nagyobb. A termelt mennyiség 52 százaléka, azaz 92,5 millió tonna a halászati fogásokból, míg a maradék 48 százalék (85,3 millió tonna, 274,6 milliárd USD) az akvakultúrából származott. Ezzel szemben a megelőző három év átlagában a termelés szerkezetében még 54 százalék volt a halászati fogások és 46 százalék az akvakultúra aránya. A termelés jelentős része Ázsiából (70 százalék) származott, ezt követte Amerika (12 százalék), Európa (10 százalék), Afrika (7 százalék) és Óceánia (1 százalék). Továbbra is Kína a legjelentősebb halászati és akvakultúra-termelő, 2019-ben a világ haltermelésének 35 százalékát adta, míg Ázsia termelésének 50 százalékát adta.

1. táblázat: A világ haltermelésének főbb adatai

Termelés	2015	2016	2017	2018	2019	Változás 2019/2016- 2018 átlaga
	millió tonna					%
Kontinensek belső területeiről (belvizek)						
Halászat	11,2	11,4	12,0	12,0	12,1	1,03
Akvakultúra	45,8	47,9	49,5	51,5	53,3	1,07
Összesen	56,9	59,3	61,5	63,5	65,4	1,06
Tengerek és óceánok vizéből						
Halászat	80,5	78,3	81,2	84,6	80,4	0,99
Akvakultúra	27,0	28,5	30,0	30,8	32,0	1,08
Összesen	107,5	106,8	111,2	115,4	112,4	1,01
Világ haltermelése						
<i>Halászat összesen</i>	<i>91,6</i>	<i>89,6</i>	<i>93,2</i>	<i>96,6</i>	<i>92,5</i>	<i>0,99</i>
<i>Akvakultúra összesen</i>	<i>72,8</i>	<i>76,5</i>	<i>79,5</i>	<i>82,3</i>	<i>85,3</i>	<i>1,07</i>
Összes haltermelés	164,4	166,1	172,7	178,9	177,8	1,03
Felhasználás						
Emberi fogyasztás	148,4	148,2	152,9	156,4	158,3	1,04
Nem emberi fogyasztás	20,3	17,9	19,7	22,2	19,5	0,97
Egy főre jutó fogyasztás, kg	20,2	19,9	20,3	20,5	20,5	1,01

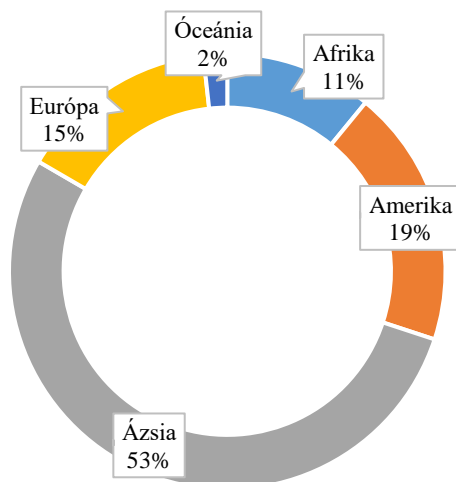
Forrás: FAO, 2021

A halászati fogások mennyisége az 1980-as évek vége óta aránylag stabil trendet mutat, a halászott mennyiség az egyes években 86 és 93 millió tonna között alakult. Ez alól kivétel volt a 2018. év, amikor a globális fogás nagysága rekord mennyiséget, 96,6 millió tonnát ért el. A 2019. évi halászott mennyiség nagysága (92,5 millió tonna) a 2018. évi mennyiségtől 4,2 százalékkal, a megelőző három év átlagától azonban csak 0,7 százalékkal maradt el. A halászati fogásokon belül a tengeri halászat adja a meghatározó részt, 87-88 százalékot, ám a belvízi, azaz kontinensek belső területeiről származó fogások mennyisége növekedést mutat. A FAO szerint azonban a belvízi halászati termelés folyamatosan növekvő tendenciája félrevezető lehet, mivel ez részben az országos szintű jelentéstétel javulásának tudható be.

A halászati fogások legnagyobb részét, 72 százalékát a tengeri halak tették ki 2019-ben, majd 12 százalékkal az édesvízi halak következtek. Ezeket követték a puhatestű- és rákfélék 7-7 százalékos, illetve a vándorló halak 2 százalékos aránnyal. Az egyéb vízi állatok részaránya nem érte el az 1 százalékot.

A globális halászati fogások 53 százaléka Ázsiához volt köthető 2019-ben. A második helyen Amerika állt 19 százalékkal, majd Európa következett 15 százalékkal. Afrikához a halászat 11 százaléka, Óceániához csupán 2 százaléka kötődött (1. ábra). A világ legjelentősebb halászattal bíró országa Kína. Kína halászata a világ halászati termeléséből 15 százalékkal részesedett 2019-ben, míg Ázsia halászatának 28 százalékát tette ki. Kínában a halászat jelentősége mérséklődik a haltermelésen belül, ugyanis 2019-ben mind a tengeri, mind a belvízi halászata csökkent a 2016-2018. évek átlagához képest, előbbi 8,1 százalékkal, utóbbi 10,2 százalékkal. A fogásokban az első hét ország (Kína, Indonézia, India, az Orosz Föderáció, Peru, az Amerikai Egyesült Államok és Vietnám) a globális halászati termelés csaknem 50 százalékát adta.

1. ábra: A globális halászati fogások megoszlása világrészek szerint, 2019

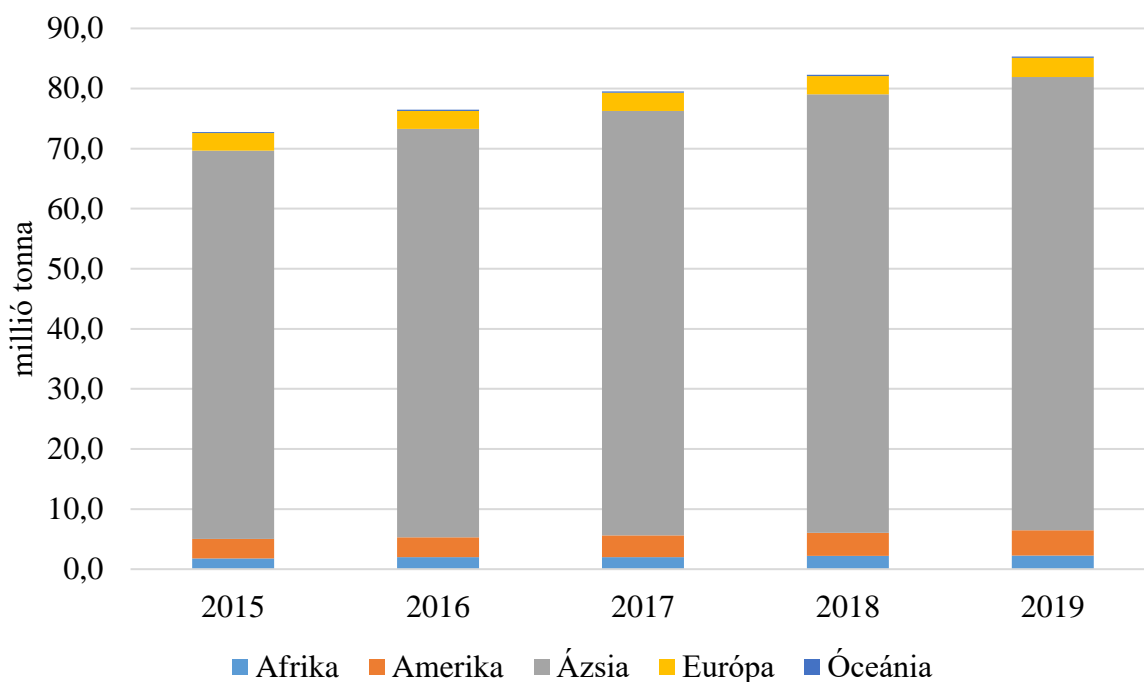
Forrás: FAO, 2021

Az akvakultúra részesedése egyre nő a globális haltermelésen belül. Az akvakultúra-termelés 2019-ben 85,3 millió tonnát ért el, ami 7,4 százalékos növekedést jelentett a 2016-2018 közötti évek átlagához képest. Ezen belül a belvízi akvakultúra-termelés (2019-ben 53,3 millió tonna) 7,3 százalékkal, a tengeri (32,0 millió tonna) 7,6 százalékkal bővült a megelőző három év átlagához képest.

Az akvakultúra-termelésből 2019-ben 55 százalékkal részesedtek az édesvízben termelt halak (53,4 millió tonna, 150,9 milliárd USD), amelyeket sorrendben a főként tengeri akvakultúrában előállított puhatestűek követték 21 százalékkal. A rákfélék aránya 12 százalékra, a vándorló halaké 7 százalékra rúgott. A tengeri halak előállítása a teljes kibocsátás 4, az egyéb vízi állatoké 1 százalékát adta. Az akvakultúrában a halak mellett igen jelentős mennyiségű vízi növényt is termelnek, ennek mennyisége 2019-ben globálisan 34,7 millió tonna volt.

A globális akvakultúra termelést – a halászati fogásokhoz hasonlóan – szintén Ázsia kibocsátása dominálja, ám az akvakultúrában még nagyobb az előnye a világ többi részéhez képest. Ázsia részaránya a világ akvakultúra-termeléséből 88 százalékot ért el 2019-ben, miközben Amerika 5 százalékkal, Európa és Afrika sorrendben 4, illetve 3 százalékkal, Óceánia pedig csupán 0,2 százalékkal rendelkezett. Ázsia dominanciájához nagymértékben hozzájárul Kína akvakultúra termelése, ami 2019-ben 48,2 millió tonna volt, a világ termelésének 57, illetve Ázsia termelésének 64 százaléka. Kína akvakultúra-termelése 2019-ben az elmúlt három év átlagához képest enyhe, mintegy 3 százalékos növekedést könyvelhetett el. Kínát India, Indonézia, Vietnám, Banglades, Egyiptom, majd Norvégia követte a sorban.

2. ábra: A világ akvakultúra-termelésének alakulása világrészek szerint, 2015-2019

Forrás: FAO, 2021

A FAO adatai szerint a világ élelmiszercélú halfogyasztása 158,3 millió tonna, az egyéb, nem élelmiszercélú felhasználás 19,5 millió tonna volt 2019-ben. A nem élelmiszercélú felhasználásból 15,5 millió tonna (halliszt, halolaj) takarmányozási célokat szolgált, míg a fennmaradó 4 millió tonnát egyéb célokra (pl. díszhalak, csalik, tenyésztési alapanyagok) használták fel. A világ egy főre jutó halfogyasztása 20,5 kilogrammot tett ki 2019-ben, ami megegyezett a 2018. évi adattal.

Az OECD/FAO 2021-2030 időszakra szóló előrejelzése 2021 júliusában jelent meg, mely szerint a 2021–2030 közötti időszakban a haltermékek infláció vagy más tényezők figyelembevétele nélküli ára 0,8 és 1,6 százalék közötti ütemben emelkedhet évente. A növekedés üteme előreláthatólag erősebb lesz 2022-ben, amikor a COVID-19 piacokra gyakorolt negatív hatásai várhatóan véget érnek.

2. táblázat: A világ haltermelésének főbb mutatói Kína adatai nélkül

Termelés	2015	2016	2017	2018	2019
	millió tonna				
Kontinensek belső területeiről					
Halászat	9.4	9.4	9.8	10.0	10.2
Akvakultúra	18.0	19.2	20.5	21.9	23.2
Összesen	27.4	28.6	30.2	32.0	33.4
Tengerek és óceánok vizéből					
Halászat	66.8	64.5	68.1	71.9	68.3
Akvakultúra	11.0	11.5	12.3	12.9	13.9
Összesen	77.8	76.0	80.3	84.8	82.2
Világ haltermelése					
<i>Halászat összesen</i>	76.3	73.9	77.8	82.0	78.5
<i>Akvakultúra összesen</i>	32.3	30.7	32.7	34.8	37.1
Összes haltermelés	108.6	104.6	110.6	116.7	115.6

Forrás: FAO, 2021

Az előrejelzés szerint a világ haltermelése évi 1,2 százalékkal nő a 2021-2030 közötti időszakban és várhatóan eléri a 201 millió tonnát, ami összességében 12,8 százalék növekedést jelent a 2018-2020 közötti évek átlagához képest. A növekedés legnagyobb része várhatóan a fejlődő országokban és különösen Ázsiában megy majd végbe. A haltermelésen belül az akvakultúra-termelés várhatóan tovább fog növekedni a 2021-2030 közötti időszakban és eléri a 103 millió tonnát, ami előreláthatólag 5 millió tonnával haladja meg a halászfogások becsült mennyiségét.

Annak ellenére, hogy az akvakultúra egyre nagyobb szerepet játszik a teljes halkínálatban, a halászati ágazat várhatóan továbbra is meghatározó marad több faj esetében, és létfontosságú lesz számos ország, illetve a nemzetközi élelmezésbiztonság szempontjából.

A haltermelés 90 százalékát az előrejelzés szerint élelmiszerként fogyasztják el (~181 millió tonna 2030-ban), és csak 10 százaléka kerül nem élelmiszerként felhasználásra (főleg halliszt és halolaj). Továbbá a világ egy főre vetített halfogyasztása 2030-ban eléri a 21,2 kilogrammot, szemben a bázisidőszaki 20,5 kilogrammal.

Számos tényező befolyásolja a világ halpiacainak alakulását, ami nehezíti a kitekintést a jövőbe. A legnagyobb bizonytalanság a COVID-19 világjárvány, különösen az évtized soron következő éveiben. A világjárvány érintette a kínálatot, miután a korlátozások miatt számos halászhajó a kikötőben ragadt, illetve megnehezítette az akvakultúra termelés során felhasznált anyagokhoz (például a vetőmagokhoz és a takarmányokhoz) való hozzáférést.

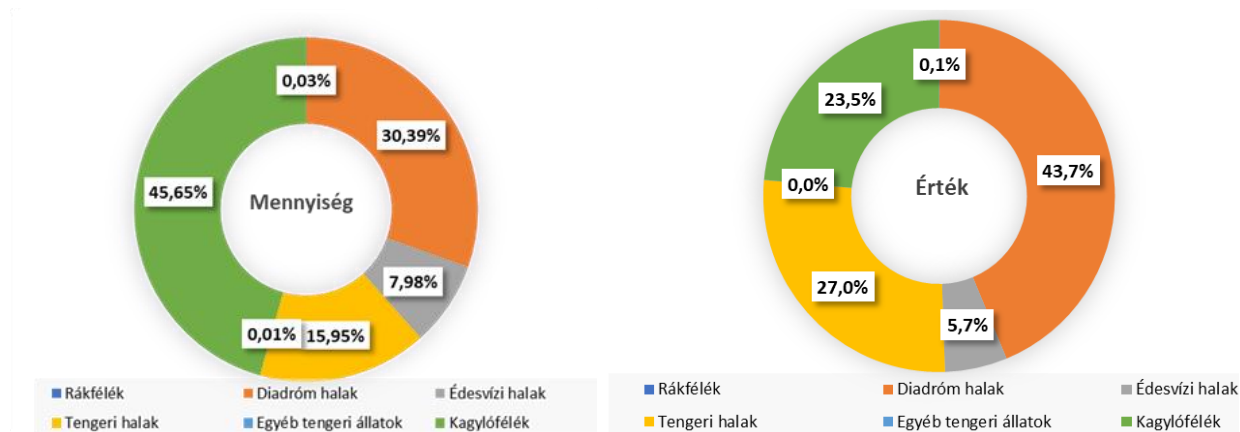
Keresleti oldalon a munkanélküliség növekedése, az éttermek és szállodák hosszú ideig tartó bezárása, illetve a kapacitásaik kihasználatlansága okozott problémát. Az otthonon kívüli élelmiszer-szolgáltatások iránti alacsonyabb kereslet hozzájárult az árak csökkenéséhez, különösen a nagy értékű fajok esetében. A járvány időtartama továbbra is bizonytalan, a kockázatkerülés visszaszoríthatja a beruházásokat az ágazatban. A jövőbeli termeléshez szükséges tőke rendelkezésre állása a kereslet csökkenése és az alacsonyabb árak miatt korlátozott lehet, ami az ágazat hosszú távú átalakulásához vezethet. Ugyanakkor a világjárvány lehetőséget teremtett új értékesítési csatornákra való áttérésre, termékinnovációkra és a rövidebb értékláncok fejlődésére, amelyek pozitívan hathatnak az ágazatra.

A hazai akvakultúra helyzete az Európai Unióban

Az Európai Unió akvakultúra-termelése 1,36 millió tonnát tett ki 2019-ben. A halak közel 22 százalékát, 294 ezer tonnát állították elő édesvízben. Az EU tagországai között legnagyobb mennyiségben sorrendben Spanyolország (308 ezer tonna), az Egyesült Királyság (220 ezer tonna), Franciaország (196 ezer tonna), Olaszország (144 ezer tonna) és Görögország (129 ezer tonna) termeltek halat akvakultúrában. Az Egyesült Királyság termelését nem számítva az EU haltermelése 1,14 millió tonna volt 2019-ben. Az édesvízi halelőállítás mennyisége szerint legtöbbet Lengyelország (15 százalék, 45 ezer tonna), Franciaország (14 százalék, 41 ezer tonna) és Olaszország (13 százalék, 37 ezer tonna) termeltek. Magyarország a rangsorban a nyolcadik helyen állt 17 ezer tonnás termelésével, mely megközelítőleg 6 százalékát tette ki az EU édesvízi haltermelésének.

Az akvakultúrában termelt állatok mennyiségének 46 százalékát a puhatestűek adták, majd a vándorló halfajok (elsősorban lazac- és pisztrángfélék) következtek 30 százalékkal. A tengeri halak 16 százalékkal, az édesvízi fajok 8 százalékkal részesedtek az összes termelésből. A termelt fajok értéke alapján a vándorló halak képviselték a legmagasabb arányt, 44 százalékot (2,4 milliárd USD), majd sorrendben a tengeri halak (27 százalék, 1,5 milliárd USD), a puhatestűek (24 százalék, 1,3 milliárd USD) és az édesvízi halak (6 százalék, 316 millió USD) következtek. A rákfélék és az egyéb tengeri állatok részaránya nem érte el a 0,1 százalékot sem a mennyiség (556 tonna), sem az érték (5 millió USD) tekintetében (3. ábra).

3. ábra: Az EU akvakultúra-termelés megoszlása a termelt fajok fő csoportjai szerint, 2019

Édesvízi környezetben termelt fajok közül legnagyobb mennyiségben (174,6 ezer tonna) lazacféléket, elsősorban szivárványos pisztrángot (95 százalék) állítottak elő (az Egyesült Királyságot is figyelembe véve).

A szivárványos pisztráng adata az édesvízi termelés 56 százalékát. A legfontosabb szivárványos pisztráng termelő országok 2019-ben Franciaország (36,3 ezer tonna), Olaszország (33,0 ezer tonna) és Dánia (30,9 ezer tonna) voltak. Magyarország a faj termelésében 76 tonnával a termelő 25 tagország között mindössze a 22. helyet foglalta el.

3. táblázat: Az EU fő szivárványospisztráng-termelő országai, valamint Magyarország pisztrángtermelése és értéke, 2018–2019

Terület	Termelt mennyiség, tonna		Ezer USD	
	2018	2019	2018	2019
Franciaország	33 150	36 331	140 544	148 858
Olaszország	32 826	33 000 <i>F</i>	119 049	113 451 <i>F</i>
Dánia	29 737 <i>F</i>	30 852	118 626 <i>F</i>	117 447
Spanyolország	10 484	16 972	32 029	62 320
Lengyelország	15 945	16 285	56 491	63 807
Finnország	13 180	14 204	66 463	59 469
Egyesült Királyság	11 859	11 900 <i>F</i>	59 283	56 978 <i>F</i>
Magyarország	72	76	341	334
EU28 összesen	180 671	191 262	751 109	759 735

Forrás: FAO, 2021, F= (FAO becslés) Elérhető információforrások alapján becslült vagy specifikus feltételezések alapján számolt adatok

Az EU-ban az édesvízi halak közül a második legfontosabb termelt halfaj a ponty, amely az édesvízi környezetben termelt halak mennyiségének és értékének egynegyedét teszi ki. A ponty termelése 2019-ben összesen 73,5 ezer tonna volt. A tagországok között a legnagyobb mennyiségben Lengyelország (21,3 ezer tonna), Csehország (17,9 ezer tonna) és Magyarország (11,4 ezer tonna) állítottak elő pontyot.

4. táblázat: Az EU fő pontytermelő országainak pontytermelése és értéke, 2018–2019

Terület	Termelt mennyiség, tonna		Ezer USD	
	2018	2019	2018	2019
Lengyelország	20 751	21 252	58 725	71 373
Csehország	18 430	17 945	43 425	38 031
Magyarország	11 462	11 436	30 457	27 502
Bulgária	4 838	4 849	12 876	12 045
Németország	4 746	4 641	14 460	13 352
Románia	4 357	4 191	17 684	12 619
EU28 összesen	72 688	73 478	204 804	204 611

Forrás: FAO, 2021 F= (FAO becslés) Elérhető információforrások alapján becslült vagy specifikus feltételezések alapján számolt adatok

A Magyarországon a ponty után második legnagyobb mennyiségben előállított édesvízi halfaj az afrikai harcsa, amelynek termelésében Magyarország az EU-ban az első helyen állt 2019-ben. Az EU-ban az afrikai harcsa termelése 2019-ben megközelítette a 10 ezer tonnát, ami az EU összes édesvízihal-termelésének a 9 százalékát, értékének 8 százalékát adta. Magyarország afrikai harcsa termelésével (2019-ben 3,6 ezer tonna) csak Hollandia tudott lépést tartani (2,7 ezer tonna), a többi tagország termelése e halfajból még a magyarországi harmadát sem érte el.

5. táblázat: Az EU fő afrikaiharcsa-termelő országainak afrikaiharcsa-termelése és értéke, 2018–2019

Terület	Termelt mennyiség, tonna		Ezer USD	
	2018	2019	2018	2019
Magyarország	3 333	3 610	7 537	7 489
Hollandia	2 500 <i>F</i>	2 700 <i>F</i>	5 905 <i>F</i>	6 045 <i>F</i>
Németország	780	1 193	2 607	3 553
Szlovákia	822	922 <i>F</i>	1 931	2 195 <i>F</i>
Ausztria	421	458	1 490	1 539
EU28 összesen	8 676	9 708	22 405	24 569

Forrás: FAO, 2021, *F*= (FAO becslés) Elérhető információforrások alapján becsült vagy specifikus feltételezések alapján számolt adatok.

A magyar halászati ágazat 2020. évi termelési eredményei

A mezőgazdaság bruttó hazai termék (GDP) termeléshez viszonyított arányában továbbra is emelkedő tendencia volt megfigyelhető, a KSH adatai alapján 2018-ban 3,3 százalékkal, 2019-ben 3,6 százalékkal, 2020-ban pedig 4,1 százalékkal járult hozzá a GDP-termeléshez. Továbbra is elmondható, hogy az állattenyésztő ágazaton belül a halászati ágazat folyamatos emelkedést produkált a nemzeti össztermékhez való hozzájárulásával, annak ellenére, hogy az ágazat általánosságban elavult technikai feltételekkel rendelkezik.

A hazai halászati ágazat étkezési halra vonatkozó éves termelési értéke 16,9 milliárd forint volt 2020-ban, és az előző évhez képest picivel több, mint 1 milliárd forinttal (6,2 százalék) nőtt, aminek a bruttó hozzáadott értéke 7,6 milliárd forint, a folyó termelő (közbeeső felhasználás értéke) 9,3 milliárd forint volt. A halászati ágazat étkezési haltermelése a tavalyi évhez hasonlóan 0,01 százalékkal járult hozzá a nemzetgazdaság bruttó hozzáadott értékéhez. A magyar halászati ágazat kibocsátási értéke 2019-hez képest nőtt, és az állattenyésztés kibocsátási értékének 1,65 százalékát tette ki és ezzel a hazai összes mezőgazdasági termelés 0,57 százalékát adta, amely a tavalyinál szintén magasabb érték.

A többi mezőgazdasági ágazathoz képest a halászati ágazat kicsi és évek óta megközelítőleg azonos méretű tógazdasági területen, közel azonos mennyiségű halat termel, ezáltal várhatóan nem fog a kibocsátás és az ágazat termelési értéke a közeljövőben jelentősen változni. Kis mérete ellenére a halászati ágazatra továbbra is egyre több ellátó és kiszolgáló ágazat épít, annak ellenére is, hogy a kialakult pandémia helyzet ezt az ágazatot is jelentősen sújtotta. Ilyen ágazatok többek között a rekreációs célú halászat és horgászat nagy része, emellett több környezet- és természetvédelmi program, illetve ezek gazdasági-társadalmi teljesítménye is ezen az ágazaton alapszik. Mindazonáltal a halászati ágazatnak is meg kell felelnie a jelen és a jövő egyre nagyobb kihívásainak és az egyre változó vásárlói igényeknek, ahol a piacon maradás fontos feltétele a fejlesztés és az innováció, a kereskedelmi kapcsolatok építése és megtartása, és az egyre szigorúbban szem előtt tartott környezeti fenntarthatóság, melyek előfeltételei a hatékonyság és versenyképesség növelésének is.

Más mezőgazdasági ágazatokhoz képest a tógazdasági haltermelés környezetterhelése sok szempontból (pl. széndioxid kibocsátás) lényegesen kisebb mértékű és ez által az éghajlatváltozásra gyakorolt hatásai is kedvezőbbek. Emellett a halastavi halgazdálkodás számtalan ökoszisztéma-szolgáltatást, valamint a növény- és állatvilágnak fontos élőhelyet biztosít, továbbá a megfelelő szakértelemmel üzemeltetett halastavak a tápanyagok hasznosítására és visszatartására is képesek.

Nem beszélve arról, hogy Magyarországon kiválóak a szektor számára rendelkezésre álló természeti erőforrások, mint például a jóminőségű víz és a sok helyen rendelkezésre álló geotermális energia, mely lehetővé teszi, hogy az intenzív rendszerekben nevelt melegigényes halfajokat az egész év során gazdaságosan elő lehet állítani.

Az AKI statisztikai adatgyűjtése alapján, Magyarországon 2020-ban a teljes halgazdálkodási tóterület nagysága 30 164 hektár, míg az üzemelő tavak területe 26 585 hektár volt (6 táblázat), azaz az előző évhez képest 1,7 százalékkal csökkent a haltermelő területek aránya, emellett megközelítőleg 71 százalékkal kevesebb (8,4 hektár) új halastavat létesítettek, és 21 százalékkal kevesebb (162 hektár) tóterületet rekonstruáltak a gazdák 2020-ban. A területi adatok évenkénti változásához többek közt az adatszolgáltatói kör módosulása is hozzájárul.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően, a különböző korosztályú és különféle célra termelt halak egymáshoz viszonyított aránya a termelésben nem változott. A halastavak 70 százalékan étkezési méretű halkat állítanak elő, 20 százalékan egy- vagy kétnyaras halat termelnek, míg 8 százalékan ivadékot nevelnek, a fennmaradó 2 százalékot pedig egyéb célra hasznosították.

6. táblázat: A halászat fontosabb termelési adatai

Megnevezés	2016	2017	2018	2019	2020
Tógazdaságok és intenzív üzemek^{a)}					
Halastó – üzemelt terület (hektár)	26 480	26 065	26 473	27 056	26 585
Étkezési haltermelés (tonna)	16 511	18 257	17 901	17 337	18 446
Természetes vizek és víztározók^{b)}					
Hasznosított terület (hektár)	155 197	162 539	167 967	163 039	163 600
Teljes zsákmány (tonna)	5 047	5 607	5 198	5 080	5 733
Ebből étkezési hal (tonna)	5 047	5 607	5 198	5 080	5 733
Összes étkezési hal (tonna)	21 558	23 864	23 099	22 417	24 179

Forrás: ^{a)} AKI, ^{b)} Nébih

A magyarországi halastavi termelés jellegzetessége a regionalitás, az ország egyes térségeiben egyáltalán nem jellemző a halastavi gazdálkodás. A tógazdasági haltermelés nagyobb részét, közel 85 százalékat a korábbi évekhez hasonlóan az Észak-Alföld, a Dél-Dunántúl és a Dél-Alföld régiók adták. Megyék tekintetében Hajdú-Biharban termelték a legtöbb halat, ezt követték Jász-Nagykun-Szolnok, Somogy, Békés, Baranya, Csongrád-Csanád és Tolna megyék.

Tógazdasági és intenzív üzemű haltermelésben 2020-ban összesen 26 630 tonna halat állítottak elő, melyből tógazdaságban 21 353 tonnát és intenzív rendszerben 5 277 tonna halat termeltek, az akvakultúra-termelés 5 százalékkal emelkedett 2019-hez képest. Az étkezési hal összesen 18,4 ezer tonna volt, mely 6 százalékkal haladta meg a megelőző évit. Az étkezési halak előállítására nagyjából (78 százalék) tógazdasági termelésben történik, 2019-hez képest mind tavi (14,4 ezer tonna), mind intenzív termelésben (4 ezer tonna) közel 7 százalékkal több halat állítottak elő.

Az akvakultúra haltermelés 2020-ban 26 630 tonna volt, ebből a tógazdaságokban 21 353 tonna, intenzív üzemű termeléssel 5 277 tonna halat állítottak elő. Összességében 2020-ban az akvakultúra termelése 5 százalékkal emelkedett 2019-hez képest. Ezen belül a tógazdaságokban termelt hal mennyisége közel 4 százalékkal az intenzív rendszerekben előállított haltermelés pedig 11 százalékkal emelkedett. Az összesen 18,4 ezer tonna étkezési halat termeltek, mely 6 százalékkal haladta meg a megelőző évit (7. táblázat). Az étkezési halak előállítására nagyjából (78 százalék) tógazdasági termelésben történt, 2019-hez képest mind tavi (14,4 ezer tonna), mind intenzív termelésben (4 ezer tonna) 6 százalékkal több halat állítottak elő.

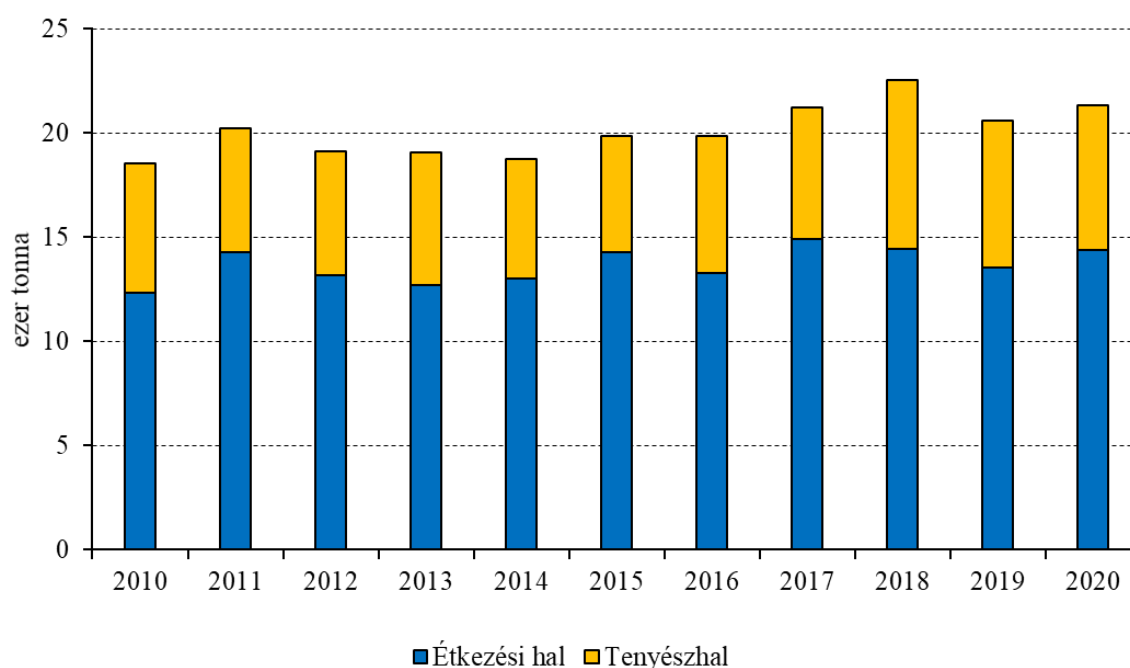
7. táblázat: Tógazdasági és intenzív üzemi haltermelés

Év	Tógazdasági haltermelés		Intenzív üzemi haltermelés		Tógazdasági + intenzív termelés összesen	
	tonna					
	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési
2016	19 530	13 015	3 969	3 233	23 499	16 248
2017	21 208	14 893	4 199	3 364	25 407	18 257
2018	22 541	14 414	4 246	3 487	26 787	17 901
2019	20 619	13 536	4 740	3 801	25 359	17 337
2020	21 353	14 395	5 277	4 051	26 630	18 446

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Az adatokból megállapítható, hogy arányaiban az intenzív üzemi haltermelés mennyisége sokkal erőteljesebben nő, mint a tógazdasági termelésé, azonban a megtermelt halmennyiség 80 százaléka tógazdasági haltermelésből, 20 százaléka intenzív üzemi termelésből származik. A tógazdasági haltermelés 67 százalékát étkezési célú halak, 33 százalékát a tenyészhalak adják. Az utóbbi 10 évet vizsgálva megállapítható, hogy halastavi rendszerben a legnagyobb mennyiségű összes (22,5 ezer tonna) halat 2018-ban termelték a gazdák, ugyanakkor a legtöbb étkezési célra szánt halat 2017-ben (14,9 ezer tonna) állítottak elő.

4. ábra: **Étkezési és tenyészhalt mennyisége a tógazdasági haltermelésben, 2010–2020**

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Az elmúlt évtized tógazdasági haltermelés átlaga 20,1 ezer tonna, ebből az étkezési mennyiség átlagosan 13,7 ezer tonnát tesz ki. 2020-ban az elmúlt 10 év átlagához képest a bruttó lehalászott mennyiség 6 százalékkal, míg az étkezési méretű halmennyisége 5 százalékos többletet mutat. Amennyiben elmúlt év 5 átlagához viszonyítjuk a 2020. évi termelés eredményeit, akkor árnyaltabb, 1 és 2 százalékos emelkedést realizálunk 2020-ra.

A tógazdasági haltermelés fontos feladata a természetes vizek és horgásztavak halállomány-pótlásához szükséges telepítőanyag előállítás is, erre a célra 2020-ban 2 352 tonna halat értékesítettek a termelők. A tógazdaságokban horgásztatással 231,9 tonna halat értékesítettek 2020-ban, ami 3,5 százalékos visszaesést jelent az egy évvel korábbi 240,3 tonnához képest.

A KSH adatai alapján, haltermeléssel több olyan vállalkozás is foglalkozik, amelynek nem ez a TEÁOR szerinti főtevékenysége, például a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési és vegyes gazdaság) főtevékenységű vállalkozások aránya 12 százalék feletti a haltermelésben.

Az AKI adatai szerint a haltermelő vállalkozások gazdasági formájukat tekintve hosszú évtizedek óta nem változtak. Az előző évekhez képest a tavak tulajdonos-bérleti jogviszonyának aránya sem változott számottevően, továbbra is a tavak közel 30 százaléka bérleti jogviszonyban van. Többnyire mezőgazdasági kistermelők, egyéni vállalkozók, családi gazdaságok és társas vállalkozások határozzák meg az ágazatot, de vannak közöttük állami tulajdonú gazdaságok és szövetkezetek is.

Az üzemelő tóterület nagyságát tekintve legnagyobb részaránnyal (65,5 százalék) a társas vállalkozások rendelkeznek. Az állami tulajdonban lévő vállalkozások 17,2, az egyéb szervezetek (pl. önkormányzatok és alapítványok) 13,2, a horgászati szövetkezetek 2,6 és a mezőgazdasági, halászati szövetkezetek szintén 1,5 százalékát teszik ki a tavi gazdaságoknak (8. táblázat).

8. táblázat: A 2020. évi tógazdasági haltermelés szektoronként

Megnevezés	Üzemelt tóterület (ha)	Lehalászás összesen (tonna)	Ebből: étkezési hal összesen (tonna)
Állami gazdálkodó szervezetek	4 567	2 483	1 621
Mezőgazdasági, halászati szövetkezetek	411	447	414
Horgászszervezetek	687	465	404
Más társas vállalkozások	17 418	15 413	10 429
Egyéb	3 503	2 544	1 527
Összesen	26 585	21 353	14 395

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Az összesített adatok átlagát tekintve a termelők hektáronként 300-360 kilogramm körüli halmennyiséget telepítettek a tavakba, 2020-ban az 1 hektárra jutó átlag bruttó haltermelés 803 kilogramm volt, mely 5 százalékkal haladta meg a 2019. évi értéket, míg az átlag szaporulat 525 kilogramm per hektárnak adódott, és csak nagyon kis mértékben, 0,6 százalékkal nőtt az előző évhez képest. Az 1 hektárra jutó étkezési haltermelés átlag 541 kilogramm volt, ami 8 százalékos emelkedés a korábbi évhez képest (9. táblázat).

9. táblázat: **Tógazdasági haltermelés mutatói**

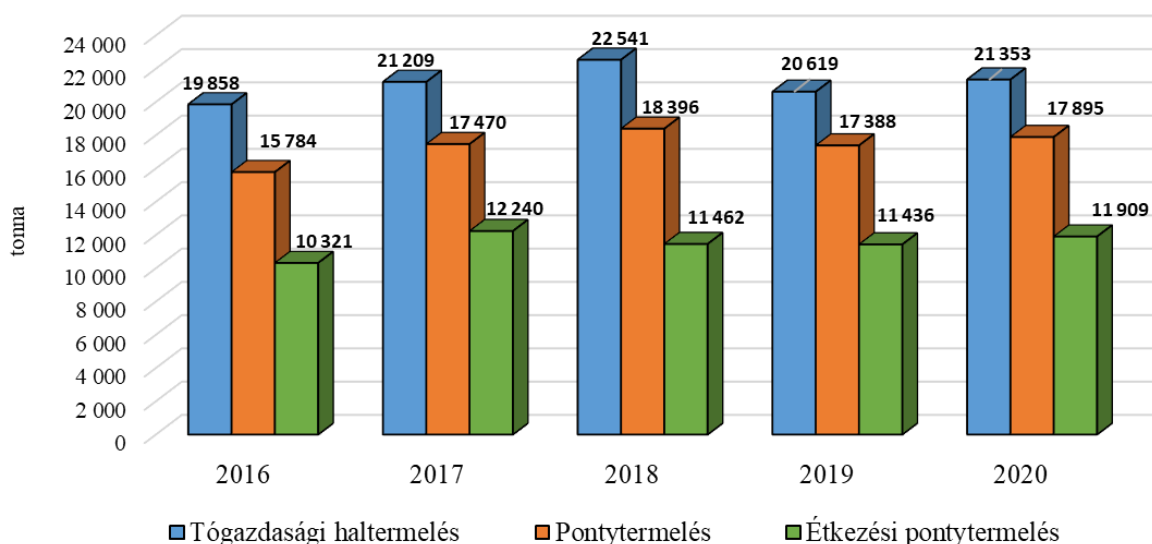
Megnevezés	2016	2017	2018	2019	2020	2020/2019
	kg					%
1 hektárra jutó bruttó haltermelés	750	814	852	762	803	105,4
1 hektárra jutó szaporulat	503	462	595	522	525	100,6
1 hektárra jutó étkezési haltermelés	501	571	545	500	541	108,3

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

A hazai halastavi haltermelés legnagyobb mennyiségben előállított halfaja a ponty, aminek 65,5 százalékát étkezési célra termelték (5. ábra). A hazai 382 haltermelő cégből, 217 cég (266 telephelyen) termelt pontyot más halfajok mellett. Kizárólag pontytermeléssel azonban csak 47 halasgazda (51 telephelyen) foglalkozott.

A pontytermelés stabil termelési eredményt hoz évek óta. Az étkezési célú pontytermelés 2016-ban meghaladta a 10 ezer tonnát, 2017-ben már a 12 ezer tonnát is, majd 2018-ban és 2019-ben közel azonos szintre, 11,4 ezer tonnára mérséklődött a volumene, 2020-ban pedig ezt 4 százalékkal meghaladva közel 12 ezer tonnára nőtt (5. ábra).

5. ábra: A pontytermelés mennyisége a tógazdasági haltermelésben, 2016–2020

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Az 1 hektárra vetített pontyszaporulat 439 kilogramm volt, mely az 1 hektárra jutó összes halszaporulat közel 84 százalékát tette ki 2020-ban (10. táblázat). Az utóbbi 5 évet tekintve növekedő tendencia figyelhető meg a pontykihelyezés tekintetében. Az 1 hektárra vetített legkevesebb pontykihelyezés 2017-ben történt, 2020-ban pedig már átlag 234 kilogrammot is kihelyeztek hektáronként a tavakba, ami az elmúlt 5 év átlagát 17 kilogrammal meghaladta.

10. táblázat: A pontytermelés mutatói

Év	Pontykihelyezés	Ponty bruttó hozama kg/hektár	Ponty nettó hozama	Súlynövekedési hányados
2016	211	606	395	2,86
2017	208	670	462	3,22
2018	214	695	481	3,25
2019	219	643	437	2,93
2020	234	673	439	2,87

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Étkezési célú ponty termelés mennyiségének az utóbbi három évben tapasztalt csökkenő tendenciája 2020-ban megtört, az egy évvel korábbi mennyiséghez mérten 4 százalékkal több pontyot állítottak elő a gazdák (11. táblázat).

11. táblázat: A 2020. évi tógazdasági étkezési haltermelés faji megoszlása

Halfaj	Tonna	Megoszlás, %	Az előző év %-ában
Ponty	11 909	82,7	104,1
Amur	477	3,3	112,3
Fehér busa, pettyes busa, hibrid busa	910	6,3	96,4
Harcsa	257	1,8	124,8
Süllő	38	0,3	127,3
Compó	6	0,04	100,4
Csuka	28	0,2	92,1
Egyéb nemes hal	9	0,1	33,0
Vadhal	762	5,3	175,6
Összesen	14 395	100,0	100,0

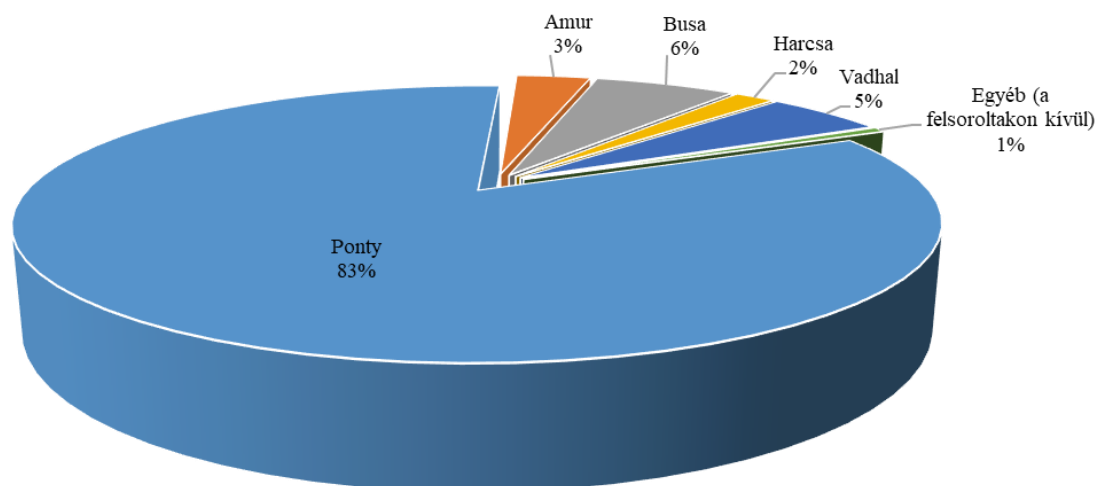
Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

A tógazdasági haltermelés étkezési célú fajonkénti megoszlása az utóbbi éveket tekintve hasonlóan alakult. Az ágazat közel 83 százalékban pontyot, 9 százalékban növényevő halakat, 2 százalékban ragadozó halakat, 5 százalékban vadhalat termelt (6. ábra).

A növényevő halfajok közül a lehalászott étkezési korosztályú amur a megtermelt mennyiség 3,3 százalékát, a busa (fehér, pettyes és hibrid) 6,3 százalékát adta 2020-ban. Az étkezési célú amurnál csökkenő tendencia figyelhető meg annak ellenére, hogy 2020-ban közel 11 százalékos növekedést mutatott a mennyisége. Az amurhoz hasonlóan az étkezési célú busa is csökkenő tendenciát mutat, mely azonban nagyobb mértékű az amurénál.

Az étkezési célra termelt legfontosabb ragadozó halak (csuka, harcsa, süllő) mennyisége 2020-ban 323 tonna volt, ami az előző évhez képest 21 százalékos bővülést jelent. Az utóbbi öt évet tekintve a süllő és csuka mennyisége csökkenő tendenciát, míg a harcsa mennyisége növekvő tendenciát mutat. A legmarkánsabb változások az egyes évek között az étkezési süllőnél figyelhetők meg, 2016-ról 2017-re 36 százalékkal kevesebb étkezési süllő került előállításra, míg 2018-ban a megelőző évhez képest 40 százalékos rekordemelkedés történt, majd 2019-re 44 százalékos visszaesés, míg 2020-ra ismét növekedés (27 százalék) volt megfigyelhető. Emellett 2020-ban a szürke harcsa termelése is emelkedett, közel 25 százalékkal, a csuka termelése viszont éppen ellenkezőleg 8 százalékkal esett vissza a 2019. évi mennyiséghez képest.

6. ábra: 2020. évi tógazdasági étkezési haltermelés faji megoszlása

Megjegyzés: Az ábrán a busa tartalmazza a fehér busa, pettyes busa, hibrid busa adatait.
Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Intenzív üzemű technológiai rendszert 2020-ban 23 vállalkozás 25 telephelyen üzemeltetett különböző halfajok termelésére. A precíziós rendszerekben termelt hal mennyisége 2020-ban 5277 tonna volt, ami az előző évhez képest 11 százalékkal emelkedett.

Ebből az étkezési méretű hal mennyisége az elmúlt években dinamikusán nőtt, 2020-ban elérte a 4051 tonnát, közel 7 százalékkal meghaladva a korábbi évet (12. táblázat). Az elmúlt öt év során a termelt mennyiség viszonylag egyenletes emelkedést mutatott, mely elsősorban az afrikai harcsa termelésbővülésének volt köszönhető. Az afrikai harcsa hazai piaci bevezetése és ezt követően a termelés felfutása az elmúlt két évtizedben a magyar halászati ágazat egyik sikertörténete, ezen túlmenően évek óta az EU-ban első helyen állunk a megközelítőleg 4 ezer tonnás étkezési célú mennyiséggel. Az afrikai harcsa termelése 2019. évhez hasonlóan 94 százalékkal részesedett 2020-ban az intenzív rendszerben termelt étkezési haltermelésből.

Magyarországon az afrikai harcsa mellett jóval kisebb arányban termelnek még étkezési méretű pisztrángot (95 tonna, 2,3 százalék), tokféléket (67,5 tonna, 1,7 százalék) és egyéb halfajokat (63,5 tonna, 1,6 százalék) zárt rendszerekben. A tokfélék termelt mennyisége az elmúlt öt évben csökkenő tendenciát mutatott és közel 23 százalékkal kevesebb volt mint 2019-ben, míg a pisztráng esetében növekedő tendenciát figyelhetünk meg és az utóbbi évben 24 százalékkal haladta meg az étkezési méretű mennyisége az egy évvel korábbi, 2019. évi értéket.

12. táblázat: **Intenzív haltermelő üzemek termelése 2020-ben**

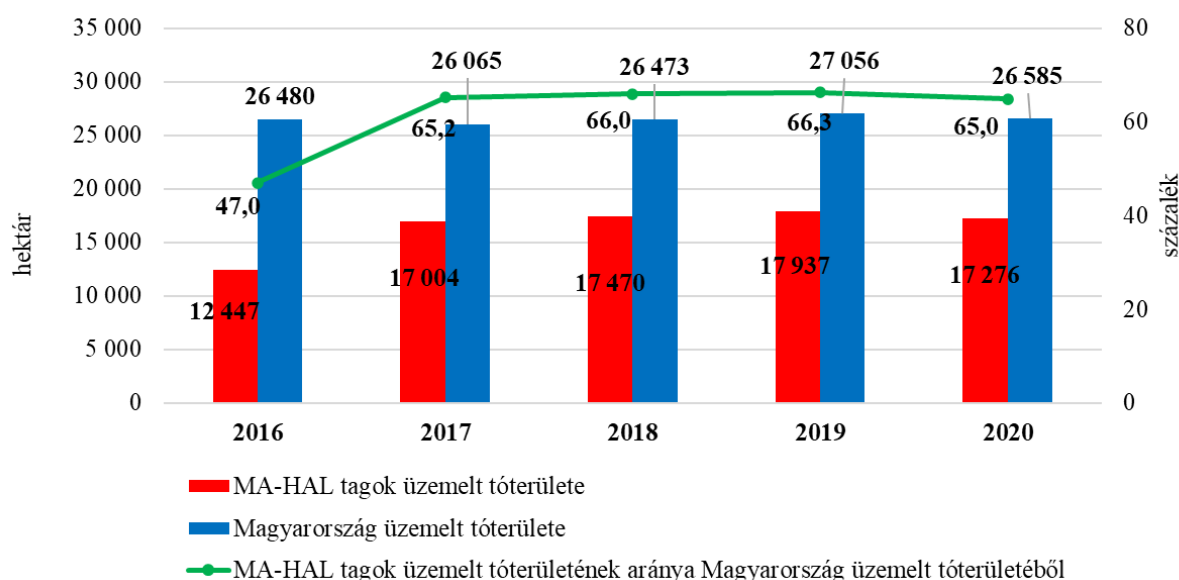
	Lehalászott anyag	Darab	Tonna
Pisztráng	Anya állomány
	Növendék állomány
	Év során termelt étkezési hal	267 769	95,0
Afrikai harcsa	Anya állomány	4 444	14,9
	Növendék állomány	2 488 932	1 045,5
	Év során termelt étkezési hal	1 973 293	3 824,6
Tokféle	Anya állomány	440	2,9
	Növendék állomány	87 438	41,0
	Év során termelt étkezési hal	20 765	67,5
Egyéb	Anya állomány	441	1,5
	Növendék állomány	69 165	94,9
	Év során termelt étkezési hal	27 612	63,5
Intenzív termelés összesen			5 276,9
Ebből: étkezési hal			4 050,6

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

A Szervezet tagjainak 2020. évi termelése

A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet 2020-ban 114 taggal rendelkezett. Az ország üzemelt tóterületének 65 százalékán – ami 1 százalékkal mérséklődött az előző évi üzemelt tóterülethez képest – a MA-HAL tagok gazdálkodtak 2020-ban. A Szervezet tagjai által üzemeltetett tóterület nagysága 2019-ig folyamatosan emelkedett, azonban 2020-ban a megelőző évhez képest 4 százalékkal csökkent mintegy 17 276 hektárra (7. ábra).

7. ábra: Üzemelt tóterületek alakulása 2016–2020 között

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

A kisebb terület ellenére a 2020-ban megtermelt halmennyiség 2 százalékkal haladta meg a korábbi évet. A tagok 15,7 ezer tonna halat termeltek, amiből közel 11 ezer tonna étkezési célú volt. Az elmúlt 5 évet tekintve a legtöbb halat 2018-ban termelték (16,7 ezer tonna), amit azóta sem sikerült előállítani a MA-HAL tagoknak. Az utóbbi években az étkezési célú haltermelést vizsgálva megállapítható, hogy a 2020-as évhez hasonló arányt mutatott a 2016-os év, amikor az étkezési halmennyiség ugyanúgy 69 százalékát tette ki az összes haltermelésnek.

13. táblázat: **A MA-HAL tagok tógazdasági haltermelése**

Év	Üzemelt tóterület, hektár	Tenyészhal	Étkezési hal					Étkezési összesen	Termelés összesen
			ponty	amur	busa	ragadozó	egyéb		
tonna									
2016	12 447	3 184	5 388	327	827	237	432	7 211	10 395
2017	17 004	3 963	9 427	419	817	151	411	11 225	15 188
2018	17 470	6 094	8 497	340	1 186	247	336	10 606	16 699
2019	17 934	5 230	8 496	320	823	202	343	10 184	15 414
2020	17 276	4 808	8 986	363	764	248	544	10 904	15 712

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

A MA-HAL tagok által termelt halmennyiség 69 százaléka étkezési célú, ami arányaiban szinte leköveti az országosan termelt mennyiségből előállított étkezési célú hal arányát. Tenyészhalból 422 tonnával termeltek kevesebbet 2020-ban, mint a megelőző évben, ami a tóparti eladásoknál is éreztette hatását. Az étkezési méretű ponty termelt mennyisége közel 6 százalékkal, a ragadozó halaké közel 23 százalékkal haladta meg a 2019. évit, míg a busa 7 százalékkal mérséklődött.

A Szervezet tagjainak 1 hektárra vetített eredményei meghaladták az országos átlaghoz viszonyított átlag értékeit. A tagok 1 hektárra jutó termelt halmennyisége 909 kilogramm, ami 13,2 százalékkal haladta meg az országos átlagot, az étkezési célú termelt mennyiség 1 hektárra számolva 902 kilogramm, ami 66,7 százalékkal magasabb, mint az országos átlag. Tenyészhalból azonban 2020-ban 5 százalékkal termeltek kevesebbet hektáronként, mint egy évvel korábban. Az országosan számított egy hektárra eső szaporulat 525 kilogramm, a tagoknál ez az érték 594 kilogramm per hektárt jelent. Az 1 hektárra jutó pontyszaporulat 437 kilogramm volt, a szervezet tagjainál ennél valamivel magasabb, 465 kilogramm

14. táblázat: MA-HAL tagok 1 hektárra jutó tógazdasági haltermelése

Év	Üzemelt tóterület, hektár	Tenyészhal	Étkezési hal					Étkezési összesen	Termelés összesen
			ponty	amur	busa	ragadozó	egyéb		
kg									
2016	12 447	853	618	38	95	27	50	828	835
2017	17 004	777	792	35	69	13	35	943	893
2018	17 470	1 163	695	28	97	20	27	867	956
2019	17 934	972	677	25	66	16	27	811	859
2020	17 276	928	743	30	63	21	45	902	909

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Országos átlagban az egy hektárra jutó kihelyezés a hazai tógazdaságokban hektáronként 279 kilogramm körül alakult, a tagok ennél több, átlagosan 316 kilogramm halat helyeztek ki hektáronként, ami közel 9 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi értéket (15. táblázat).

15. táblázat: MA-HAL tagok tógazdasági kihelyezése

Év	Üzemelt tóterület, hektár	Kihelyezés			
		összes		ebből: ponty	
		tonna	kg/hektár	tonna	kg/hektár
2016	12 447	3 039	244	2 528	203
2017	17 004	4 400	259	3 711	218
2018	17 470	4 942	283	4 112	235
2019	17 934	5 206	290	4 429	247
2020	17 276	5 454	316	4 526	262

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

A Szervezet tagjai 2020-ban 248 tonnával helyeztek ki több halat a termelő egységeikbe, mint a megelőző évben, ez átlagban hektáronként 26 kilogrammal jelent többet. A kihelyezett halak 83 százaléka ponty, a fennmaradó 16 százaléka busa, amur, ragadozó halak és alig 1 százaléka egyéb halfajokat jelent. Átlagosan a tagok 262 kg pontyot helyeztek ki hektáronként, ami 15 kilogrammal haladja meg a 2019-es évi értéket.

Az utóbbi 5 évet tekintve 83-85 százalék között mozog a ponty kihelyezési aránya a többi halfajhoz viszonyítva. Szintén alig változó sávban mozog a ragadozó halak kihelyezésének százalékos értéke is, ami évente 2 százalék körüli. A busa és amur kihelyezésének aránya ennél szélesebb intervallumban ingadozik. A busa 2020-ban a 9 százalékos részarányt is meghaladta, egy évvel korábban azonban a 7 százalékot éppen elérte.

16. táblázat: **Kihelyezési arány százalékban**

Halfaj	2016	2017	2018	2019	2020
	%				
Ponty	83,2	84,4	83,2	85,1	83,0
Amur	5,6	3,9	3,8	3,5	3,9
Busa	7,4	8,2	9,4	7,0	9,3
Ragadozó hal	2,4	2,2	2,5	2,5	3,0
Egyéb	1,5	1,2	1,1	1,9	0,9
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

A tenyészhal termelése a MA-HAL tagok körében 2020-ban 11 százalékkal esett vissza 2019-hez képest, ami leginkább a tenyész ponty darabszám csökkenésének tudható be. Ezen belül is az egynyaras pontyból mutatkozott a legnagyobb hiány 2020-ban, ami 2018-tól mutat csökkenő tendenciát. Míg 2018-ban több, mint 15 millió darab egynyaras pontyot állítottak elő, addig 2020-ban már a 9 millió darabszámot sem érte el. Ez nyilván hatással volt a kétnyaras ponty termelésére, mert itt is kimutatható a visszaesés. Mindezek ellenére az étkezési méretű ponty mennyisége közel 500 tonnával emelkedett.

17. táblázat: **Tenyészhal termelés alakulása, 2016–2020**

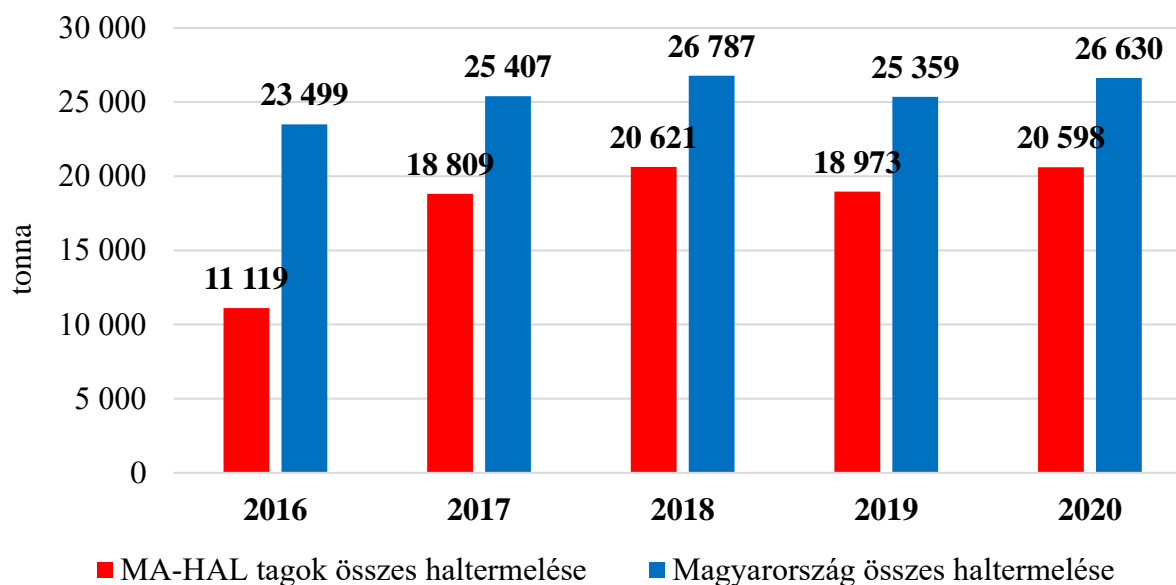
Megnevezés	2016		2017		2018		2019		2020	
	ezer db	%	ezer db	%	ezer db	%	ezer db	%	ezer db	%
Ponty, egynyaras	7 009	87,1	12 570	85,0	15 012	89,4	10 425	85,9	8 880	85,1
Amur, egynyaras	446	5,5	1 148	7,8	699	4,2	1 033	8,5	746	7,1
Busa, egynyaras	341	4,2	764	5,2	659	3,9	445	3,7	538	5,2
Ragadozó, egynyaras	251	3,1	308	2,1	421	2,5	230	1,9	267	2,6
Egynyaras ivadék összesen	8 046	100,0	14 790	100,0	16 791	100,0	12 133	100,0	10 431	100,0
Ponty, kétnyaras	4 194	82,3	4 577	84,0	6 677	90,2	5 558	89,3	5 218	88,6
Amur, kétnyaras	320	6,3	330	6,0	208	2,8	258	4,1	273	4,6
Busa, kétnyaras	487	9,6	400	7,3	359	4,8	269	4,3	277	4,7
Ragadozó, kétnyaras	93	1,8	145	2,7	158	2,1	142	2,3	120	2,0
Kétnyaras tenyész összesen	5 095	100,0	5 452	100,0	7 402	100,0	6 227	100,0	5 887	100,0

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Miután a kihelyezésben az 1 hektárra kitelepített darabszám alacsonyabb volt, ez azt eredményezte, hogy nagyobb lett a halak átlagsúlya. A hektáronkénti pontyhozam 2020-ra növekedést tudott mutatni, mert nagyobb élettere volt a halnak, illetve a nagyobb méretű hal kevésbé kallódott. A nagyobb élettér és az alacsonyabb elhullás következményeként nagyobb súlynövekedés volt kimutatható a lehalászott étkezési pontynál. A kihelyezett darabszám tehát kardinálisan meghatározza termelést.

A Szervezet tagjai által termelt hal mennyiség 77 százalékát teszi ki az országosan termelt összes haltermelésének, az étkezési célra szánt haltermelés szintén 76 százalékát adja az országos étkezési célú mennyiségnek. A tagok által termelt halmennyiség változása évről évre szinkronban követi az országos termelési változás ütemét ugyanis, ha az országos termelt mennyiség nő, akkor a tagok által termelt mennyiség is növekedik, és ez ellenkezőleg is elmondható.

8. ábra: **Bruttó haltermelés alakulása 2016–2020 között**

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

A MA-HAL tagok tógazdaságaiban termelt halmennyiség 15,7 ezer tonna a tagok intenzív termelése pedig 4,9 ezer tonnát tett ki 2020-ban, ebből a tagok étkezési tógazdasági termelése 0,9 ezer az intenzív étkezési termelése 3,8 ezer tonna volt. A MA-HAL tagok intenzív termelése 2016-ról napjainkra ötszörösére emelkedett köszönhetően a taglétszám bővülésének. A Szervezet tagjai által zárt rendszerben termelt halmennyiség 93 százalékát adja az országos intenzív üzemben termelt halmennyiségnek.

Főbb haltermékek fogyasztói áralakulása 2020-ban

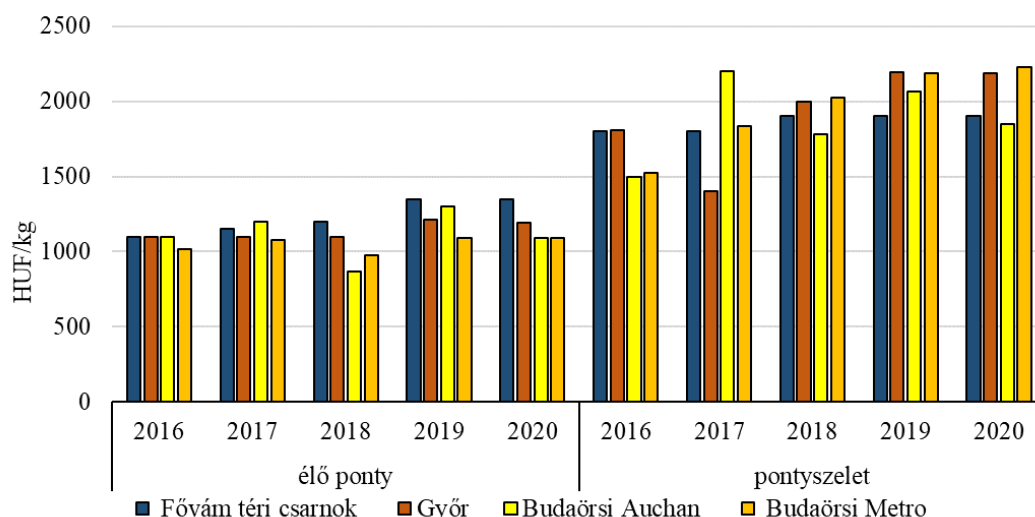
A főbb haltermékek fogyasztói árának összeírása az ország meghatározó halértékesítő egységeiben, elsősorban a vásárcsarnokokban lévő halboltokban, a nagyobb városok halas piacán és a kereskedelmi láncok halas részlegein valósul meg. Budapesten figyelésre kerül a Fővám téri vásárcsarnok és a Lehel téri piac, emellett Kecskemét, Pécs, Székesfehérvár, Győr, Szolnok piacain egy-egy értékesítőhely, valamint a budaörsi Auchan és Metro halas pultja, illetve 2019 őszétől bővült a halárfigyelések helyszíne további 7 település (Nagyatád, Balatonboglár, Keszthely, Kaposvár, Nagykanizsa, Gyula, Békéscsaba) halértékesítő helyeivel. A felmérésben a fogyasztók által népszerűnek vélt alábbi termékek szerepelnek: élő ponty, pontyszelet, busatörzs, busaszelet, bőrös vagy nyúzott afrikai harcsafilé és lazacfilé.

2020 I. negyedévében hasonlóan a tóparti termelői ponty árakhoz a fogyasztói árak is kismértékben csökkentek a koronavírus járvány okozta piaci túlkínálat miatt. A különböző járványügyi intézkedések hatására a 14. héttől több helyen bezárták a halas pultot és felfüggesztették a friss hal értékesítést. A 18 vizsgált helyszín közül csak 10 helyen történt élőhal értékesítés. A fogyasztói árak a karácsonyi akciós árak szintjére estek vissza a kialakult piaci helyzetnek köszönhetően. A HoReCa szektor leállásának köszönhetően nagymértékben visszaesett a haltermékek iránti kereslet az első negyedévben.

2020. II. negyedévben a termelői ponty árakhoz hasonlóan az átlag fogyasztói árak is kismértékben növekedtek a kereslet megindulása következtében. A koronavírus járvány miatt bezárt vendéglátóhelyek sorra nyitottak újra, ami generálta a szerény áremelkedést. Az év eleji (4. héthez) képest az év közepére (25. hétre) 20 százalékkal emelkedett az élő ponty kilónkénti ára. Azonban az ezt megelőző hónapban átlag 1265 forintot is elérte országosan az 1 kilogramm élő hal ára.

A 21. héttől mérséklődött valamelyest az ár, de még így is elmondható, hogy 1220 forint körül mozgott a 30. héten. A vizsgált heteket figyelve, jól látszódik, hogy a húsvét időszakában tört meg a halárak éveleje óta tapasztalható emelkedő tendenciája.

9. ábra: **Élő ponty és pontyszelet fogyasztói ára 2016–2020 között a húsvéti időszakban**

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

A 4. héthez képest a 15. héten csak pár forinttal, ami kb. 1 százalékos mérséklődést jelent, a 12. héthez képest viszont 4 százalékkal esett vissza az élő ponty kilogrammonkénti átlag ára. Ennek egyik oka lehet, hogy a hal a COVID-19 okozta pandémiás helyzet kiteljesedése alatt nem volt annyira népszerű és keresett termék, továbbá, mivel kevés volt a vásárlóerő, nyilván az árusok is kénytelenek voltak olcsóbban értékesíteni a halaikat, hogy attól megszabaduljanak, hiszen az élő halat nehéz tárolni, ráadásul nem kevés költség vonzata van a tárolásának. A vizsgált időszakban, azaz a 21. 25. és 30. héten egyik vidéki piacon sem volt indokolt az élő hal ármozgása, csak Keszthelyen és Balatonboglár településeken változott kicsit az ár.

A nyári hónapokban Szolnokon található a legolcsóbb halas piac, hiszen itt lehet a legkedvezőbb áron az élőpontyhoz jutni. Ezt követi a budaörsi Metro áruház, de a kecskeméti halas standon is hasonló áron juthat a fogyasztó a halászlé alapanyagához. A legdrágábban a budapesti Lehel téri csarnokban, Debrecenben és a budaörsi Auchan áruház halas standján juthat a vásárló az élő halhoz. A budaörsi Metro áruházban a legolcsóbb, a budaörsi Auchan áruházban pedig az egyik legdrágábban elérhető áru az élő ponty. A két üzlet 1 kilogrammra vetített átlagára között kb. 210 forintnyi különbség tapasztalható a vizsgált időszakban.

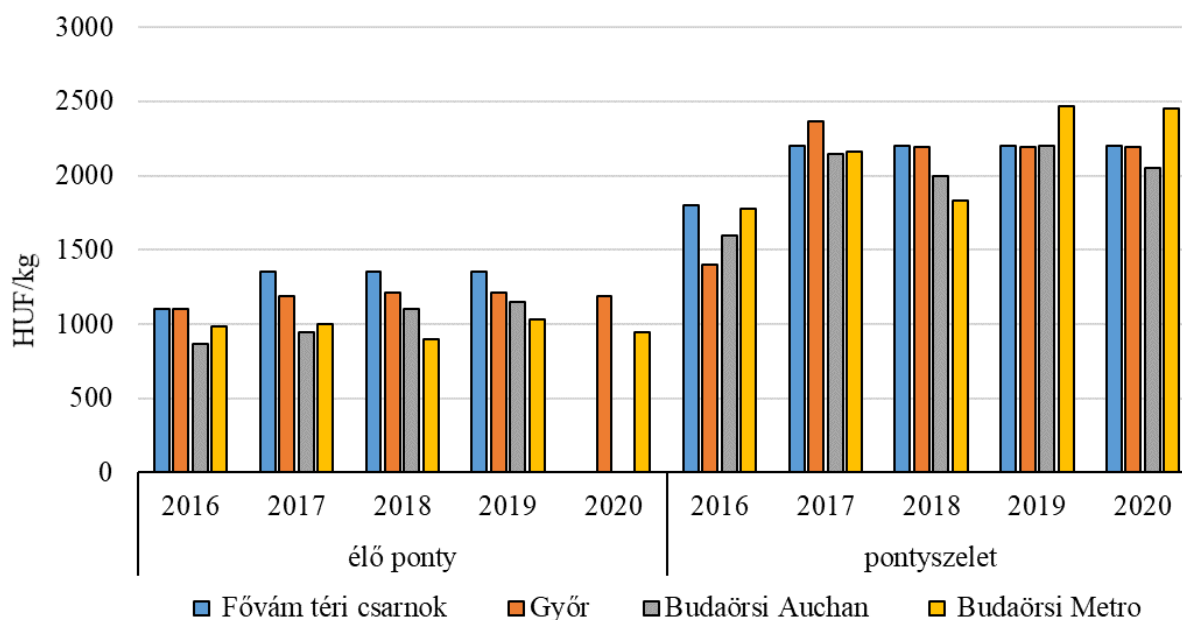
Az élő ponty átlagos fogyasztói ára 2020.II. félévben nem, vagy csak alig változott az elmúlt év azonos időszak átlagárához képest, ugyanis az élő ponty országos átlagára a 2020.II. félévben 1226 forint körül alakult, 2019.II. félévben pedig csak ettől kissé elmaradva átlag 1214 forint volt. Egy kilogramm élő ponty ára a vásárlás helyétől függően 1040-1690 forint között alakult az ország különböző halárúsító helyein, míg ugyanezen termék feldolgozott formájáért 1524-2200 forintot is kértek az árusok helyenként az idei év második félévében.

A feldolgozott pontyszelet országos átlagára 2019. II. félévében 2073 forint/kilogramm volt, addig 2020. II. félévben ettől picit kevesebb 2054 forint/kilogramm áron volt megszerezhető.

Több halértékesítő helyen egyáltalán nem változott 2020. II. félévben az élő ponty kilogrammonkénti ára a 2019. II. félévi árakhoz képest, csakúgy, mint a budapesti Fővám téri csarnokban, ahol 1350 forint/kilogramm áron lehetett az élő pontyot megvásárolni, de Kecskeméten is mindvégig 1150 forint/kilogramm áron jutott a vásárló a halhoz, sőt Szolnokon ennél kedvezőbbben, 1050 forint áron stagnált az élőponty ára hosszú-hosszú hónapok óta. A kereskedelmi láncok közül a budaörsi Metro áruház egy éven át 1090 forintot kért el 1 kilogramm élő halért, hasonlóan a budaörsi Auchan áruházhoz, ahol igaz ennél kissé magasabb, de változatlan áron értékesítették az élőpontyot, és csak egyszer volt akciós ára 2020 húsvét időszakában.

Az év végére (50. hét) 3,4 százalékkal csökkent az élő ponty kilogrammonkénti ára az év elejihez (4. hét) képest. Azonban az ezt megelőző hónapban az átlag 1215 forintot is elérte országosan az 1 kilogramm élő hal ára. A 43. héttől mérséklődött valamelyest az ár, viszont a 47. héten némi emelkedés volt tapasztalható, de még így is elmondható, hogy 1150-1200 forint körül mozgott az élő ponty kilogrammonkénti ára 2020 IV. negyedévében.

10. ábra: Élő ponty és pontyszelet fogyasztói ára 2016–2020 között a karácsonyi időszakban

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

A halárgyűjtés heteit figyelve, a 48. héten tört meg a halárak éveleje óta tapasztalható áremelkedő tendenciája, majd ezt követően a karácsony előtti időszakban némi csökkenés volt megfigyelhető. A 4. héthez képest a 43. héten csak néhány forinttal, ami alig 1 százalékos mérséklődést jelent, a 21. héthez képest viszont 5,5 százalékkal esett vissza az élő ponty kilogrammonkénti átlagára. A 43. 47. és 50-51. héten a vidéki piacokon nem volt indokolt az élő hal árhozása, csak Balatonboglár településen változott kicsit az ár az akciós értékesítés végett. Az év utolsó három hónapjában Balatonbogláron és Szolnokon található a legolcsóbb halas piac. A IV. negyedévében még mindig voltak bezárt halértékesítő helyek, de olyan települések is voltak, ahol csak az élő pontyot nem értékesítik, mint Székesfehérvár, azonban más feldolgozott haltermékhez hozzájuthatott a vásárló.

18. táblázat: Az élő ponty bruttó fogyasztói árának alakulása 2019-ben

Hét	Fogyasztói piacok													Kereskedelmi láncok				
	Bp. Fővám téri csarnok	Bp. Lehel téri csarnok	Kecskemét	Pécs	Székesfehérvár	Győr	Debrecen	Szolnok	Békéscsaba ^{b)}	Gyula ^{b)}	Nagykani-za ^{b)}	Kaposvár ^{b)}	Keszthely ^{b)}	Balatonboglár ^{b)}	Nagyatád ^{b)}	budaörsi Auchan	budaörsi Tesco	budaörsi Metro
	HUF/kg																	
04. hét	1350	-	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	-	-	-	-	-	-	-	1 299	-	1 091
08. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	-	-	-	-	-	-	-	1 299	-	1 091
12. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	-	-	-	-	-	-	-	1 299	-	1 091
15. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	-	-	-	-	-	-	-	1 299	-	1 091
16. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	-	-	-	-	-	-	-	1 299	-	1 091
21. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	-	-	-	-	-	-	-	1 299	-	1 091
25. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	-	-	-	-	-	-	-	1 299	-	1 091
30. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	-	-	-	-	-	-	-	1 299	-	1 091
34. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	-	-	-	-	-	-	-	1 299	-	1 091
38. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	-	1 250	1 200	1 199	1 280	1 103	1 000	1 299	-	1 091
43. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	1 200	-	1 200	1 199	1 280	1 103	1 000	1 299	-	1 091
47. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	1 290	-	1 200	1 199	1 280	1 103	1 000	1 299	-	1 091
50. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	1 290	-	1 200	1 199	1 280	1 040	1 000	1 299	-	975
51. hét	1350	1 300	1 150	1090	-	1 211	1299	1050	1 290	1 250	1 290	1 199	1 280	1 040	1 000	999 ^{a)}	-	1 091

a) Akciós ár

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

19. táblázat: Az élő ponty bruttó fogyasztói árának alakulása 2020-ban

Hét	Fogyasztói piacok													Kereskedelmi láncok				
	Bp. Fővám téri csarnok	Bp. Lehel téri csarnok	Kecskemét	Pécs	Székesfehérvár	Győr	Debrecen	Szolnok	Békéscsaba ^{b)}	Gyula ^{b)}	Nagykanizsa ^{b)}	Kaposvár ^{b)}	Keszthely ^{b)}	Balatonboglár ^{b)}	Nagyatád ^{b)}	budaörsi Auchan	budaörsi Tesco	budaörsi Metro
	HUF/kg																	
03. hét	1350	1300	1150	1290	-	1211	1299	1050	1290	1250	1200	1199	1690	1040	1000	1299	-	1091
04. hét	1350	1300	1150	1290	-	1211	1299	1050	1290	1250	1200	1199	1280	990	1000	1299	-	1091
08. hét	1350	1300	1150	1290	-	1211	1299	1050	1290	1250	1200	1199	1280	1040	1000	1299	-	1091
12. hét	1350	1300	1150	1290	-	1211	1299	1050	1290	1250	1200	1199	1690	1040	1000	1299	-	1091
14. hét	1350	1300	1150	-	-	1190	1299	1050	1290	-	-	1199	-	-	-	999 ^{a)}	-	1091
15. hét	1350	1300	1150	-	-	1190	1299	1050	1290	1250	-	1199	-	-	-	999 ^{a)}	-	1091
21. hét	1350	1300	1150	1290	-	1190	1299	1050	1290	1250	-	1199	1690	-	-	1299	-	1091
25. hét	1350	1300	1150	1290	-	1190	1299	1050	1290	-	1200	1199	1280	1208	-	1299	-	1091
30. hét	1350	1300	1150	1290	-	1190	1299	1050	1290	-	-	1199	1280	1040	-	1299	-	1090
34. hét	1350	1300	1150	1290	-	1290	1299	1050	1290	-	-	1999	1280	1040	-	1059 ^{a)}	-	1091
38. hét	1350	1300	1150	1290	-	1290	1299	1050	1290	-	-	1199	1280	1040	-	1299	-	1091
43. hét	1350	1300	1150	1290	-	1290	1299	1050	1290	-	-	1199	1280	900 ^{a)}	-	1299	-	999 ^{a)}
47. hét	1350	1300	1150	1290	-	1290	1299	1050	1290	-	-	1199	1280	900 ^{a)}	-	1399	-	1090
50. hét	1350	1300	1150	1290	-	1290	1299	1050	-	-	-	1199	1280	900	-	949 ^{a)}	-	989
51. hét	1350	1300	1150	1290	-	1290	1299	1050	-	-	-	1199	1280	935	-	949 ^{a)}	-	899

^{a)} Akciós ár

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Tóparti termelői árak

A tóparton elsődlegesen értékesített halak nettó árainak gyűjtését az ország teljes területére kiterjesztette az AKI. Az egyes negyedévek során értékesített étkezési hal szállítási költséggel nem terhelt kilogrammonkénti nettó termelői (tóparti) átlagárai pedig évek óta publikálásra kerülnek.

A csapadékszegényes időjárás 2020-ban nehézségeket okozott a tógazdasági termelésben, különösképpen a dunántúli völgyzárógátas halastó rendszerekben, amelyek vízszintje leginkább a csapadéktól függ. Ezenfelül a koronavírus járvány miatt kialakult értékesítési problémák is sújtották az ágazatot, leginkább az intenzív üzemi termelőket. Az export terén visszaesés volt tapasztalható 2020 I. negyedévében, továbbá márciusban teljesen leállt a hazai HoReCa szektor és a lakosság ételkészítés felhalmozása során sem nőtt a kereslet a haltermékek iránt.

A tóparti halárak esetén a kereslet-kínálat az elsődleges befolyásoló tényező, a 2020. év I. negyedéves kereslet csökkenése és a 2019. IV. negyedévi visszaesett export hatással volt az árakra. Tavasszal általában áremelkedés tapasztalható az őszi árakhoz képest (tárolási költség, apadó stb.), ami 2020-ban is megtörtént, bár nem olyan mértékben, mint 2019-ben.

2020. II. negyedévében a koronavírus járvány következtében az előző negyedévhez hasonlóan továbbra is kevés halat vásárol a hazai HoReCa szektor, az élő hal értékesítése során jelentős volument kizárólag a horgász piac vett fel, javarészt a háromnyaras ponty iránt nőtt meg az érdeklődés.

A tóparti halárak esetén növekedés történt, melynek oka, hogy a Kormányzat a MOHOSZ bevonásával intervenciós haltelepítést hajtott végre a természetes vizekbe, a haltermelők megsegítése érdekében. Az intézkedés következtében rövid ideig halhiány alakult ki a piacon, leginkább a ponty hiánya érződött. Így a kereslet-kínálat is árfelhajtó volt, továbbá árnövelő tényező még, hogy a nyári halászat nagyobb kockázata és a jelentős apadó miatt is ebben az időszakban egyébként is emelkedik a ponty tóparti ára. A busa árának hirtelen növekedése a román kereslet élénkülésének volt köszönhető. A harcsa árának növekedése mögött egyes feltételezések szerint az olasz és a spanyol feketekezeskedelem akadozása állt, amely a koronavírus járvánnyal összefüggésben is állhatott. A tópartokon az elsődlegesen értékesített árakat figyelve megállapítható, hogy 2020. II. negyedévben az étkezési célú ponty kilogrammonkénti ára az egy évvel korábbi azonos időszakának átlagárához képest 4,6 százalékkal emelkedett. Ez forintosítva elenyésző összeget jelent, átlagosan kb. 30 forintnyi emelkedés realizálható mögötte. Az étkezési méretű busák (beleértve a két fajt, ami a fehér és pettyes busát jelenti) tekintetében radikális áremelkedést tapasztalhattunk az egy évvel korábbi időszakhoz képest.

Ugyanis 2020. II. félévben több, mint 42 százalékkal emelkedett a tóparti kilónkénti átlagára. Ez az áremelkedés már forintosítva is 120 forintot jelent. A busa egyre népszerűbb az étkezési célú halak között, ami leginkább az egészségre gyakorolt jótékony hatásának tudható be.

Ragadozó halaink közül a szürke harcsa tóparti ára is jelentősen emelkedett. Míg 2019. II. negyedévben átlag 1800 forintba került 1 kilogramm harcsa, addig rá egy évre már 2000 forintot is elkértek a termelők érte, ez 11 százalékos bővülést mutat. 2020. I. negyedévhez képest a harcsa ára 2020. II. negyedévében 25 százalékkal emelkedett a tópartokon. Az egyik legértékesebb ragadozóhal a süllő, aminek az átlagos ára 2020.II. negyedévben a 4500 forintot is elérte, szemben az I. negyedévben realizált 3000 forintos kilogrammonkénti árral. Ez minden idők legnagyobb áremelkedését hozta a tópartokon az átlag 50 százalékos bővülésével. Az étkezési méretű csuka és compó tóparti átlagárai 13 és 17 százalékkal emelkedtek az előző negyedévhez képest, ami forintosítva 300 forintot jelent mindkét halfajnál.

Az intenzíven előállított halfajok közül az árakban stagnálás vagy visszaesés mutatható ki. A tokfélék átlagban tartották az előző negyedéves árakat, míg a pisztráng ára 12 százalékkal, azaz 150 forinttal mérséklődött, az afrikai harcsa ára pedig átlagosan 3 százalékkal, 20 forinttal esett vissza a termelőegységeknél.

Az egynyaras és kétnyaras ivadékok árai nagyban hasonlóan alakultak 2020.II. negyedévben. Szinte csak a ponty és amur egynyaras ivadékok tóparti átlag árai magasabbak valamelyest, mint a kétnyarasoké. Ez forintosítva az előbbinél 50 forint/kilogramm az utóbbinál kilogrammonként 30 forinttal magasabb árat jelent. Így ez azt jelenti, hogy 1 kilogramm egynyaras, ivadék ponty ára 750 forint, addig a kétnyaras ivadék ponty ára 700 forint/kilogramm. Az árak jól mutatják, hogy a ponty ivadékok valamelyest drágábban értékesíthetők, mint az étkezési célú, azaz háromnyaras halak. Csak az étkezési méretű süllőnél mutatható ki drágább tóparti ár, egynyaras vagy kétnyaras tenyész süllőhöz képest. Ugyanis míg a tenyész süllő ára 3500 forint/kilogramm, addig az étkezési célú süllő ára 4500 forintot is elért.

2020. III. negyedévében valamelyest nőtt a kereslet a haltermékek iránt, mivel a vendéglátóhelyek és szállodák kinyithattak. Az élő hal értékesítés során továbbra is jelentős volumen a horgász piac vett fel, a háromnyaras ponty mellett nagy érdeklődés mutatkozott a ragadozó fajok és a keszegfélék iránt is.

A tóparti halárak esetén enyhe csökkenés figyelhető meg a II. negyedévhez képest, amelynek oka, hogy szeptember végén több helyen megkezdődtek az őszi halászatok és a piacon nagyobb mennyiségű hal jelent meg, így ennek árcsökkentő hatása volt. Az árakra jelentős hatással volt a MOHOSZ őszi horgászati célú haltelepítésekről szóló körlevele, amely tartalmazta az irányárakat.

A busa árának növekedése a 2019. III. negyedévhez viszonyítva (+40 forint/kilogramm) a román export élénkülésének köszönhető, valamint a HUF/EUR árfolyam emelkedésének, információink szerint 1 EUR/kilogramm áron értékesítették ezt a halfajt a termelők.

A 2019. évi időszakhoz viszonyítva 2020. III. negyedévben a harcsa árban enyhe növekedés történt (+200 forint/kilogramm). Az étkezési célú ponty kilogrammonkénti ára az egy évvel korábbi azonos időszakának átlagárához képest 1,4 százalékkal csökkent. A ragadozó halfajok árát leginkább hazai és nemzetközi (német és osztrák) horgászpiac határozta meg, mivel ezek a halfajok (süllő, csuka, balin) jelentős részben horgászvizekbe kerülnek. A süllő átlagos ára a III. negyedében visszaesett 4000 forint/kilogrammmra.

2020. IV. negyedévében általában nőtt a kereslet az előző negyedévhez képest a haltermékek iránt, köszönhetően a karácsonyi ünnepkörnek, amikor hagyományosan sok halat fogyasztanak Magyarországon, ugyanakkor több tógazda arról számolt bel, hogy a korábbi évekhez képest 10-30 százalékkal is elmaradt az értékesítése az előző évek volumenéhez képest.

Az export piacon enyhe növekedés volt megfigyelhető az ünnepekhez köthetően. A tóparti halárak esetén enyhe emelkedés látszódik a 2019. IV. negyedévhez képest, amelynek oka a HUF/EUR árfolyam emelkedésének köszönhető exportár növekedés, ami hatással volt a hazai árakra is. 2020. IV. negyedévben az étkezési célú ponty kilogrammonkénti ára az egy évvel korábbi azonos időszakának átlagárához képest 1,6 százalékkal nőtt. Ez forintosítva elenyésző összeget jelent ugyan, átlagosan kb. 10 forintnyi emelkedésről van szó.

A tóparti árak változásai igazolják, hogy a kínálat-kereslet az elsődleges befolyásoló tényező, bár a tógazdasági haltermelés egy közel hároméves folyamat, az árak változása esetenként a termelési tevékenység után jelentkezik.

Összességében sokkal árnyaltabb képet mutat a termelői árak éves átlagár változása, mint a negyedéves árak mozgása. A ponty éves átlag termelői árának változása egyértelműen a piaci viszonyokat tükrözi. Az étkezési méretű ponty 2020. évi átlagára 1,5 százalékkal maradt el a korábbi évtől.

Az étkezési amur tóparti éves átlagára 628 forint/kilogramm volt, enyhe emelkedést elérve a megelőző évhez képest. Az étkezési harcsa tóparti nettó éves átlagára alig változott az elmúlt években, 1791 forint/kilogramm volt 2020-ban. A süllő tóparti éves átlagára kilogrammonként 2680 forint volt. Az étkezési csuka tóparti nettó átlagára 2076 forint/kilogramm, ami 2020-ra kismértékben visszaesett.

Az afrikai harcsa telephelyi éves átlagára évek óta 600 forint/kilogramm körül alakul. A termelés növekedése nem okozott termelői nettó árváltozást.

20. táblázat: Termelői halárak tóparton (éves átlag, nettó Ft/kg)

Halfaj	2016	2017	2018	2019	2020
Tavi hal					
Ponty	580	655	718	700	690
Amur	535	568	643	620	628
Fehér busa	251	278	326	320	318
Harcsa	1 519	1 534	1 789	1 780	1 791
Süllő	2 847	2 404	2 746	2 640	2 680
Compó	1 321	1 784	1 512	1 580	1 590
Csuka	1 792	1 476	1 735	2100	2 076
Intenzív					
Szivárványos pisztráng	1 100	1 532	1 600	1 600	2 636
Afrikai harcsa	653	581	611	603	599
Tokfélék	2 774	3 050	2 414	2 700	3 200

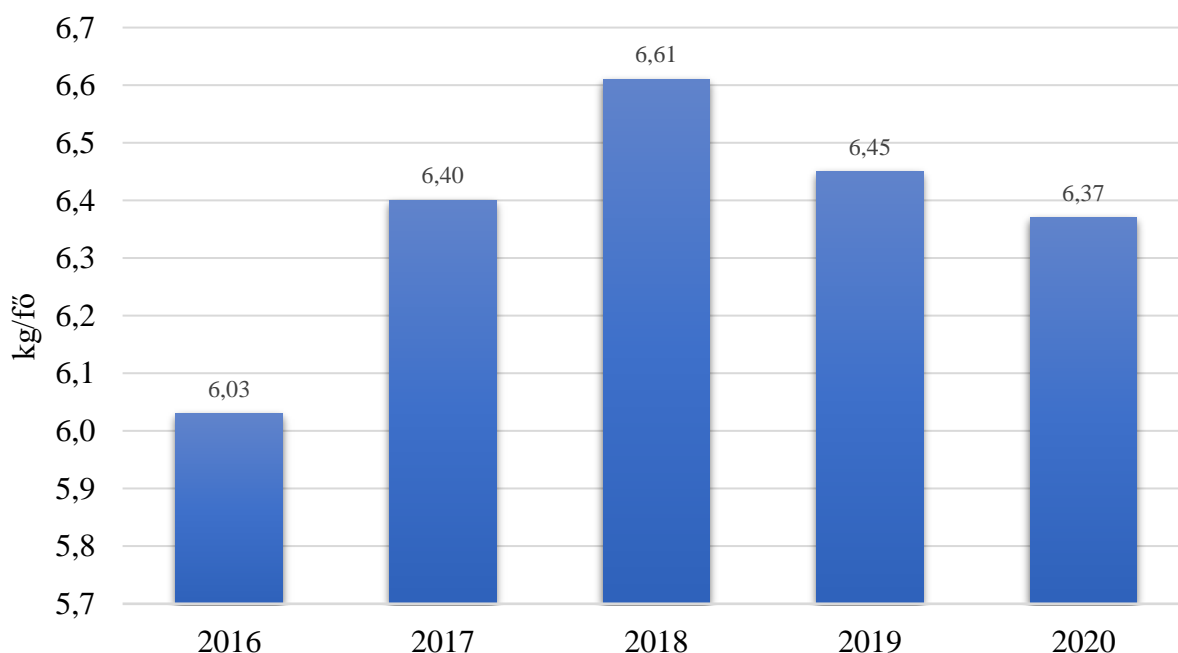
Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Halhús fogyasztás

A hazai akvakultúrában termelt étkezési célú hal mennyisége 2020-ban 18,4 ezer tonna volt, ami az előző évhez képest 6 százalékkal emelkedett. A növekedés mögött a tógazdasági haltermelés előző évhez viszonyított 6,3 százalékos, illetve az intenzív haltermelés 6,6 százalékos bővülése áll.

Magyarországon az egy főre jutó halfogyasztás 2020-ban 6,37 kilogramm volt, ami csekély mértékben, 8 dekagrammal csökkent 2019-hez képest (11.ábra). Összehasonlításként: a FAO előzetes becslései szerint ugyanez a világ átlagában 19,8 kilogramm volt 2020-ban, vagyis a hazai egy főre vetített halfogyasztás a világátlag harmadát sem érte el. Ugyanakkor a rendelkezésre álló adatok (EUMOFA 2021) szerint 2019-ben az EU egy főre jutó halfogyasztása 24 kilogramm volt.

11. ábra: **Magyarország egy főre jutó halfogyasztása 2016–2020 között**

Forrás: Agrárközgazdasági Intézet

Az elfogyasztott halak 28 százaléka volt „élő, friss vagy hűtött” haltermék, 29 százaléka „fagyasztott” és 43 százaléka „tartósított vagy konzerv” haltermék 2020-ban. Ezek az arányok 2019-ben 29-32-39 százalékra rúgtak, vagyis az előző évhez képest nőtt a halkészítmények és csökkent a kevésbé feldolgozott termékek aránya a fogyasztásban. A fogyasztási szerkezet változása összefügghet azzal, hogy a kialakult járványhelyzet hatására a házon kívüli fogyasztás (HoReCa, közétkeztetés) áttért a háztartásokba. Ez különösen a járvány kitörése után volt jellemző, amikor az emberek felhalmozták a tartós élelmiszereket, később azonban az online rendelés és házhozszállítás is megnövekedett.

Fő cél, hogy a hazai termelésű étkezési hal részaránya növekedjen a magyarországi halhús fogyasztásban, szemben az importból származó haltermékek mennyiségével. A MAHOP „Kapj rá!” marketingprogramja vagy a MA-HAL „Halpéntek” programja és egyéb rendezvényei, halfőző versenyek ösztönzőleg hatnak a lakosság halfogyasztására. Ugyanakkor a promóció mellett a halfogyasztás és a hazai haltermékek arányának növeléséhez elengedhetetlen a halfeldolgozás fejlesztése és a feldolgozott termékkínálat bővítése, a termékminőség és a nyomonkövethetőség javítása, valamint a fogyasztók bizalmának erősítése.

A halak és halászati termékek külkereskedelme 2020-ban

A halak és halászati termékek külkereskedelmi forgalma 2020-ban kisebb mértékben csökkent az előző évhez képest, értéke meghaladta a 44 milliárd forintot, a teljes mezőgazdasági és élelmiszeripari termék- külkereskedelmi forgalom értékének 0,79 százalékát tette ki. Halászati termékekből mind a mennyiséget, mind az értéket figyelembevéve Magyarország nettó importőrnek tekinthető. A külkereskedelmi egyenleg passzívumának nagyságát az import határozza meg, mivel az importértéke többszöröse az exportnak.

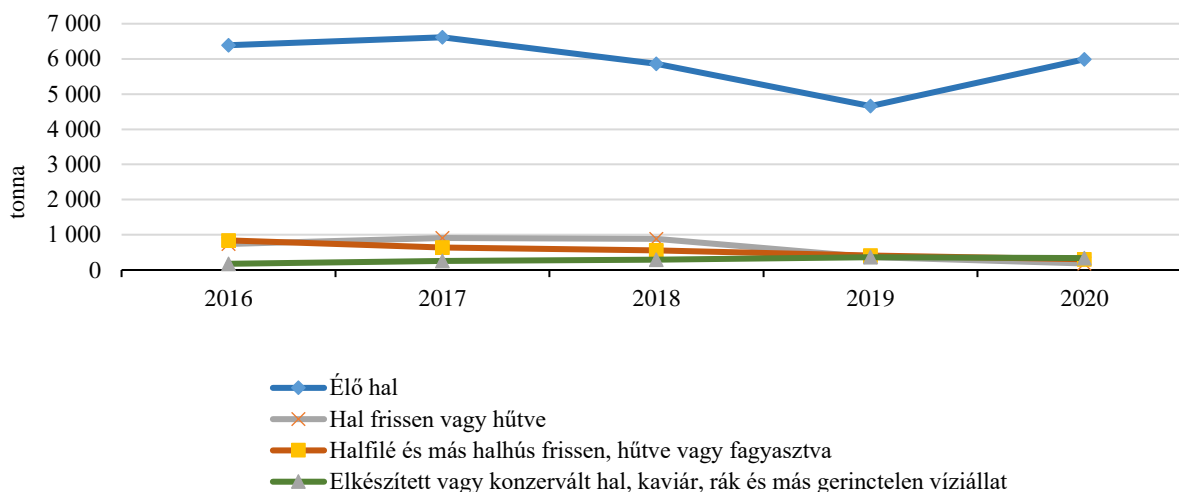
A halak és halászati termékek exportértéke 2020-ban 6 milliárd forintot, importértéke 38,2 milliárd forintot ért el, a külkereskedelmi forgalom –32,2 milliárd forintos passzívuma 1,7 milliárd forinttal meghaladta a 2019. évet, amikor 30,5 milliárd forintot tett ki a deficit. Az importérték mindössze 2,1 milliárd forinttal, az exportérték viszont 8 százalékkal (0,4 milliárd forinttal) nőtt 2020-ban a 2019. évihez értékhez viszonyítva.

A halak és halászati termékek kivitelének részesedése az agrár- és élelmiszeripari termékek exportértékéből mindössze 0,2 százalék, behozatalának aránya 1,71 százalék volt 2020-ban. Jelentősebb változás nem történt 2019-hez képest, amikor is 0,18, illetve 1,76 százalék volt az export-, illetve importarány.

Az exportárbevétel közel 80 százalékát továbbra is mindössze három termékkör adja, viszont az arányok a megfigyelt évben eltolódtak az élő hal irányába. 2020-ban az élő hal aránya 69 százalék volt, ami az előző évhez képest 10 százalékponttal több, a friss vagy hűtött hal 4 százalékot, és a friss, hűtött vagy fagyasztott halfilé pedig 5 százalékot ért el.

Az import értékének több mint a felét a halkonzervek, kaviár tette ki 2020-ban ez az arány a korábbi évben 43 százalék volt. A halfilé 20, az élő hal 0,8, a friss vagy hűtött hal 5,4, a fagyasztott hal értéke 6,5 százalékát adta a halászati termékek importértékének. A rákfélék 6,4, a szárított vagy füstölt halak importja 4,5 százalékos arányt ért el, a puhatestűeké 1,4 százalék, míg a kivonat, lé (pl. halászlé), valamint a rákkonzerv részesedése egyenként 2,2 százalék volt 2020-ban. A korábbi évek tendenciájának megfelelően az arányok jóformán nem változtak rendszerint 1-2 százalékos elmozdulás figyelhető meg. Az import oldalt tovább vizsgálva kisebb mennyiségben érkezett hazánkba élő ponty (–38,8 százalék) és egyéb élő hal (+4,9 százalék), de a pisztrángimport 12 százalékkal csökkent az előző évihez képest.

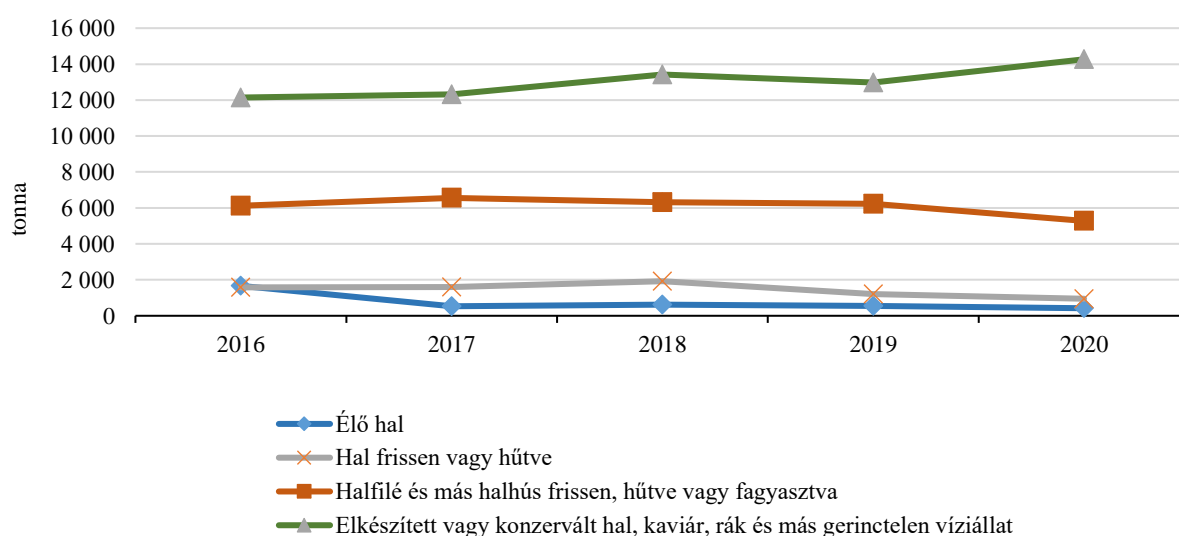
12. ábra: Főbb haltermékek magyarországi kivitelének alakulása 2016–2020 között

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján AKI szerkesztés

Magyarország halászati termékexportjának alapvető terméke az élő hal. Hosszú évek óta ezen termékkör exportértéke a legnagyobb és az egyedüli termékcsoport, amelyből nettó exportőrnek számít hazánk. A halgazdálkodási ágazat élőhal-exportja 5978 tonna volt 2020-ban, ami 1341 tonnával meghaladta a 2019-ben kivitt mennyiséget. Az import-élőhal 404 tonna volt, 24 százalékkal kevesebb a 2019. évi mennyiséghez képest. Az export meghatározó tétele az élő ponty (2627 tonna), de az egyéb élőhal-kivitel szintén számottevő volt a korábbi években, 2020-ban viszont 426 tonnát tett ki, ami közel 40 százalékkal kevesebb, mint 2019-ben. Az egyéb élő hal kódja alatt van nyilvántartva az amur, a busa, a harcsa és a kárász.

13. ábra: Főbb haltermékek behozatalának alakulása 2016–2020 között

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján AKI szerkesztés

A friss vagy hűtött hal importja több mint ötszöröse volt az exportnak. Az exportvolumen 184 tonnát (-49 százalék) tett ki és 947 tonna (-22 százalék) volt az import mennyisége. A friss vagy hűtött hal termékkör forgalmának legnagyobb hányadát az atlanti-óceáni lazac „Salmo salar” és a dunai galóca „Hucho hucho” termékkör adja évről évre, 2020-ban az import-érték 56 százalékát tette ki, viszont az exportérték nem volt jelentős. A termékkör exportértékének közel 80 százalékát a ponty frissen vagy hűtve adta a megfigyelt évben. A friss vagy hűtött hal importvolumenének 41 százaléka Spanyolországból (387 tonna), 16 százaléka Csehországból (154 tonna), 12 százaléka Szlovákiából (113 tonna) érkezett 2020-ban. Az export 86 százaléka (159 tonna) az Egyesült Királyságba, 11 százaléka (20 tonna) Ausztriába irányult, ezenkívül Romániába került még kisebb mennyiség a termékkörből.

Fagyasztott halból 3172 tonna került a magyarországi piacra és 113 tonna értékesült külföldön 2020-ban. A főbb fagyasztott termékek import- és exportoldalon egyaránt a szürke tőkehal, a pangasius és a pisztrángfélék a meghatározó termékek. 2020-ban 24 országból szállítottak fagyasztott halat, amelynek 56 százaléka Spanyolországból, 11 százaléka Horvátországból származott. Emellett néhány száz tonna érkezett még Ukrajnából, Törökországból és az Egyesült Államokból is. A kivitel 26 százaléka a szlovén, 23 százaléka az osztrák piacra került 2020-ban, valamint kisebb mennyiségeket vásárolt Románia, az Egyesült Királyság és Horvátország is.

A halfilé az egyik legfontosabb termékkör, az exportérték 5, az importérték 20 százalékát fedte le 2020-ban. A halfilé-behozatal 5277 tonna volt (2019-ben 6235 tonna), a kivitel mindössze 305 tonna (2019-ben 414 tonna). Az előző évhez képest a halfilé exportértéke 52, importértéke 7 százalékkal csökkent, a passzívum értéke pedig 7,5 milliárd forint volt, szemben a 2019. évi 7,8 milliárd forinttal.

A friss, hűtött vagy fagyasztott halfiléből is – akár a fagyasztott halból – igen széles és színes a választék mind az import, mind az export tekintetében, közel 30-féle termék van forgalomban. A hazánkba érkező halfilé volumenének 77 százalékát, értékének 86 százalékát EU-tagország adta fel 2020-ban. Legnagyobb szállítópartnerünk Lengyelország (914 tonna) volt, és Szlovákia (695 tonna) volt a második, Hollandia (554 tonna) a harmadik.

Magyarország legfontosabb külpiaça Románia volt 2020-ban, a halfiléexport 48 százalékát (148 tonna) vásárolta meg. Azonkívül Ausztriába, Szlovákiába, de került kistételben Horvátországba is halfilé Magyarországról.

A szárított, sózott vagy füstölt hal részesedése 4,5 százalék volt a haltermékek importértékéből, ahogy az előző évben is. Az import mennyisége 1 százalékkal nőtt, értéke 10 százalékkal emelkedett (419 tonna, 1,7 milliárd Ft) 2020-ban.

A rák és rákfélék esetében, amelyekből 945 tonna érkezett 2,5 milliárd forint értékben, leginkább a garnélarák (kivéve hidegvízi, fűrészes) importja határozta meg a behozatal alakulását. A puhatestűek importértéke 551 millió forint, mennyisége 338 tonna volt 2020-ban, mind a volumen (-51 százalék), mind az érték (-38 százalék) tekintetében nagymértékű csökkenés figyelhető meg a 2019. évi szinthez képest. Az egyéb gerinctelen víziállatok (a rákfélék és a puhatestűek kivételével) importja elenyésző, alig néhány tonna évente, viszont 2020-ban közel 40 tonnát tett ki.

21. táblázat: **Hal és halászati termékek exportja és importja, 2019–2020**

Megnevezés	Export				Import			
	2019		2020		2019		2020	
	tonna	millió Ft	tonna	millió Ft	tonna	millió Ft	tonna	millió Ft
Élő hal ^{a)}	4 638	3 214	5 978	4 144	534	441	404	314
Hal frissen vagy hűtve	362	619	184	266	1 215	2 694	947	2 051
Fagyasztott hal	98	108	113	97	3 153	2 521	3 172	2 483
Halfilé és más halhús frissen, hűtve vagy fagyasztva	414	629	305	299	6 235	8 413	5 277	7 812
Szárított, sózott, pácolt vagy füstölt hal, halliszt, dara	21	53	24	57	413	1 583	419	1 737
Rák frissen, hűtve, fagyasztva, tartósítva	31	103	24	71	1 005	2 456	945	2 464
Puhatestű frissen, hűtve, fagyasztva, tartósítva ^{b)}	33	52	20	28	688	891	338	551
Gerinctelen víziállatok	0,0	0,0	0,0	0,0	9	15	42	19
Kivonat és lé húsból, halból, rákból	8	14	14	35	3 068	698	3 323	841
Elkészített vagy konzervált hal, kaviár	324	500	288	573	12 558	15 555	13 821	18 851
Elkészített vagy konzervált rák és más gerinctelen víziállat	39	233	54	413	410	822	447	1 090
Összesen	5 968	5 553	7 006	5 984	29 289	36 089	29 135	38 213

^{a)} Diszhal nélkül

^{b)} Éticsiga nélkül.

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján AKI szerkesztés

A feldolgozott haltermékek kivitele az exportérték 17, ezzel szemben a behozatala az importérték több mint 50 százalékát adta 2020-ban. A halkonzervből 288 tonna, elkészített vagy konzervált rákféléből 54 tonna jutott külföldi piacokra Magyarországról. A halkonzerv-behozatala megközelítette a 14 ezer tonnát, több mint 1260 tonnával volt több, mint 2019-ben, a rákkonzerv 447 tonnás importvolumene 9 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi mennyiséget.

A halkonzervimport tekintetében a legfontosabb partnereink 2020-ban Lengyelország (31 százalék, 4257 tonna) és Németország (26 százalék, 3543 tonna), utánuk következik Olaszország 9, Csehország 8, Ausztria 4 százalékos behozatali részarányával. A halkonzervexport volumene töredéke az importnak és legnagyobb felvevőpiaca Románia volt 2020-ban, ahova is több mint 50 százaléka került a kivitt mennyiségnek.

Az élő ponty kivitele a 2016. évi 3536 tonnás rekord után a 2015. évi szintre esett vissza 2017-ben, amikor 3096 tonna került külföldre, 2018-ban pedig tovább csökkent az exportvolumen (2574 tonna), majd 2019-ben további 2,6 százalékkal tovább esett a kivitt mennyiség, amikor is 2507 tonna kivitelére került sor. Tehát egy erőteljes csökkenő tendencia rajzolódott ki az export oldalon élő ponty esetében, viszont 2020-ban némi bővülés volt a kivitt mennyiség tekintetében, amikor is 5 százalékkal több élő pontyot exportál Magyarország. Az árak aránylag kedvezően alakultak, az exportátlagár szinte nem változott 631 forint/kilogramm volt, annak ellenére, hogy közel 30 százalékos volumencsökkenés történt az exportértéknél megközelítőleg 4 százalékos emelkedés volt tapasztalható. Az importátlagár 618 forintra nőtt, így az árszint az egy évvel korábbi 588 forinthez képest minimálisan 5 százalékkal emelkedett.

Élő pontyot 2020-ban mindössze 11 országba szállítottunk, jellemzően az EU-tagországaiba. Az EU-n kívüli Európai országok közül csak Szerbiába vittünk ki nagyobb mennyiségben (128 tonna). Az élő ponty legfontosabb felvevőpiacai évek óta Románia, Lengyelország és Németország volt, azonban 2020-ban átalakult a piac és a magyar élőponty-kivitel közel 70 százaléka Romániába (1824 tonna), 11 százaléka Horvátországba (288 tonna) került. A korábbi időszakban a második és harmadik legnagyobb partnernek számító Lengyelország (40 tonna) 2020-ban a nyolcadik és Németország (93 tonna) a negyedik helyre került az importáló országok sorrendjében.

22. táblázat: **Magyarország ponty-külkereskedelme 2016–2020 között**

Év	Pontyexport		Pontyimport	
	tonna	millió Ft	tonna	millió Ft
2016	3 536	1 971,7	557	284,6
2017	3 096	1 912,6	252	148,1
2018	2 574	1 772,5	330	210,6
2019	2 507	1 594,3	252	148,4
2020	2 627	1 656,6	154	95,2

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján AKI szerkesztés

Ezen kívül kisebb mennyiségben került élő ponty Szlovákiába (85 tonna), Olaszországba (78 tonna), Ausztriába (40 tonna) és Csehországba (39 tonna) is 2020-ban. Az élőponty-behozatal a vizsgált időszakban 2016-ban volt a legnagyobb volumenű (557 tonna), 2017-ben ez a mennyiség több mint a felére csökkent, ezt követően 2018-ban kismértékű bővülés figyelhető meg, amikor is 330 tonnát tett ki az élő ponty importvolumene. 2019-ben viszont az élőponty-import az egy évvel korábbi mennyiséghez képest 24 százalékkal visszaesett, ezt követően 2020-ban további csökkenés volt megfigyelhető és közel 40 százalékkal esett az importvolumen 2019-hez képest.

A MA-HAL 2020 évi tevékenységéről

A halászati ágazat szereplőivel 2020-ban is zajlott a folyamatos kommunikáció. A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet érdekegyeztető és összefogó fórumként is funkcionál a haltermékpálya szereplőinek körében, melynek szakmai koordinációjával folyamatosan erősödik az ágazat. De ezen túlmenően a MA-HAL a versenyképes ágazat érdekében a szaktudás termelésbe való integrálására is törekszik.

A MA-HAL 2020-ban folyamatosan együttműködött az Agrárminisztériummal, a Magyar Országos Horgász Szövetséggel, az Agrármarketing Centrummal és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával.

A Magyar Országos Horgász Szövetség és a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet 2020-ban is szorosan együttműködött a horgászpiac zavartalan ellátása érdekében.

Fontos kiemelni, hogy a MA-HAL képviselői ott ülnek azon asztalok mellett, ahol az új operatív program születik. 2020. január 30-án a Szent István Egyetem Halgazdálkodási Tanszéke által szervezett Gödöllői Halászati-Horgászati Szakember Találkozón a MA-HAL és a MOHOSZ közös javaslatot adott át az Agrárminisztérium részére a Halászati Operatív Program 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó intézkedéseivel és forrásfelosztásával kapcsolatosan. A MA-HAL és a MOHOSZ közösen kezdeményezte az Agrárminisztériumnál egy a hazai „Kormorán stratégiát” megalapozó interaktív konferencia lebonyolítását, melynek szervezése folyamatban van.

Külön kell szólni a hazai halfogyasztást ösztönző marketing tevékenységről. A MA-HAL szoros együttműködést alakított ki az Agrár Marketing Centrum Nonprofit Kft.-vel annak érdekében, hogy a Kft.-nél lévő marketingforrások minél hatékonyabban hasznosuljanak. Ebben a tevékenységben is értek el sikereket, de tény, hogy a hazai halfogyasztás növelésében még nem értek el átütő eredményt. Ugyan lassú a hazai halfogyasztás növekedése (2020-ban 6,37 kg/fő/év), de ezt az ösztönző munkát nem szabad abbahagyni és a hazai előállítású hal fogyasztásösztönzésére kell koncentrálni elsődlegesen. A MA-HAL az elmúlt időszakban számos élelmiszermarketing rendezvényen, fórumon vett részt, emellett különböző szakmai, és halfogyasztást népszerűsítő rendezvényt szervezett meg. Évről-évre képviseli a halászati ágazatot minden nagyobb mezőgazdasági szakmai rendezvényen (FEHOVA, OMÉK, Hódmezővásárhely, KÁN stb.), ahol óriásakváriummal, kiadványokkal és halas kóstolóval jelentek meg. A karácsonyi halvásárlást segítve a Szervezet minden évben létrehozott egy interaktív térképet, ahol a fogyasztók könnyen megtalálhatják a legközelebbi termelői halárusító pontokat. A MA-HAL tagszervezetei több mint 50 településen közel 80 halárusító ponton árusítottak friss édesvízi halfajokat a karácsony előtti

héten. A MAHAL Országos Halfőző Verseny, a Nemzeti Halászbál megszervezése eddig minden évben megtörtént, kivéve a 2020. évi OHV-t, amit a koronavírus járvány miatt kellett elhalasztani. Az Elnökség döntése értelmében a MA-HAL és a MOHOSZ saját forrásaiból megalapította a MA-HAL Marketing Nonprofit Kft.-t, amely 2020. január 27-én jött létre 3 millió forint törzstőkével (MA-HAL 66,6 százalék; MOHOSZ 33,3 százalék). A Nonprofit Kft. létrehozásának célja a közösségi szintű ágazati marketing tevékenységek szervezése, és lebonyolítása, valamint a halgazdálkodás társadalmi elismertségének fokozása. Az Elnökség elképzelései szerint az új operatív program keretében futó közösségi marketing tevékenységek szakmai megvalósításban is aktívan részt fog venni ez a szervezet. A marketing területén a MA-HAL új kezdeményezése a HALpéntek c. marketing kommunikációs program, mely 2020 októberében indult el. Több hazai haltermelő vállalkozás saját pénzügyi forrásaival járult hozzá a program elindulásához (www.halpentek.hu és Facebook oldal).

A MA-HAL nagy hangsúlyt helyez a tagok szakmai ismereteinek bővítésére, a korszerű tudás megszerzési lehetőségeinek a biztosítására. Évente három számottevő szakmai konferencián is részt vehet a MA-HAL tagsága, melyek finanszírozásába – lehetőségeihez mérten – egyes években a szakmaközi szervezet is besegít: Gödöllői Halászati-Horgászati Szakember Találkozó; Halászati Tudományos Tanácskozás; Kaposvári Állattenyésztési Napok. Ezek mellett számos MA-HAL által szervezett szakmai fórumon is részt vehettek a kollégák (pl. MÁOK halegészségügyi továbbképzés; Állatszállítói képzés; Halegészségügyi fórum; Magyar - Román Halászati és Akvakultúra Workshop; Halak Napja, stb.). Ezekről a rendezvényekről nem „üres kézzel” távoznak a résztvevők, mert a megszerzett tudáson és információkon túlmenően szinte minden alkalommal, új szakkönyvekkel látják el a termelőket. Ez év márciustól egy jól felkészült és elhivatott szakterület-specifikus állatorvossal, Dr. Hoitsy Mártonnal ingyenes halegészségügyi szaktanácsadást nyújt a MA-HAL a tagok részére. A MA-HAL Pontytenyésztő Tagozat munkájának eredményeképpen 2020-ban módosul a haltermelők számára kedvezőtlen állattenyésztési törvény, ami elkülöníti a ponty tájfajtákat a többi haszonállattól, 2021-től a NAIK HAKI bevonásával feláll az új teljesítményvizsgálati rendszer is.

A MA-HAL elnöksége és ügyvezetése számos rádiós és televíziós interjút adott az elmúlt négy évben és több saját kiadványt is készített: pl. Éves Jelentések, Jubileumi kiadvány, Halegészségügy, több receptfüzet és itt hívjuk fel a figyelmet arra, hogy digitalizálásra kerültek a Szervezet korábbi éves jelentései (1975-2010). A Jubileumi kiadvány apropója az volt, hogy a Szervezet 2017-ben ünnepelte fennállásának 60. évfordulóját, ezért az erre az alkalomra készített „Jubileumi kiadványt” 2018-ban a MA-HAL újból kiadta, immár angol nyelven is.

A Szervezet minden tagja részére előfizette a Magyar Mezőgazdaságot, benne a Halászati Lapokkal, valamint a Halászat c. nagymúltú szakmai-tudományos folyóiratot, mely kettőnek a finanszírozásába is aktívan bekapcsolódik. A Halászati Lapok a Magyar Mezőgazdaság mellékleteként immáron 21 éve havonta tájékoztatja a tagságot, az agráriumot és a szakmai közvéleményt az ágazatban történekről.

A lap olyan kommunikációs eszköz, amely nélkül a nagyközönség kevesebbet tudna a magyar halászati ágazat küzdelmeiről, a tagok életéről, az elért eredményekről. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Halászat c. folyóirat összes száma, a kezdetektől elérhető a <https://halaszat.kormany.hu/halaszat-szaklap> weboldalon.

A MA-HAL vezetése kiemelt fontosságúnak tartja az ágazat szakember utánpótlásának kérdését közép- és felsőfokú szinten egyaránt. Folyamatos erőfeszítéseket tesz és egyeztetéseket folytat a középfokú halászati szakképzés visszaállításával kapcsolatban az illetékes szervezetekkel. Harmonikus kapcsolatot ápol azon felsőoktatási intézményekkel, ahol a halászati-akvakultúra képzés különböző felsőfokú szinteken (BSc., MSc., PhD. és szakirányú továbbképzés) jelen van, támogatja szakmai konferenciák, szakember találkozók és tudományos diákköri rendezvények szervezést, a MA-HAL tagszervezetei gyakorlati helyszínt biztosítanak az egyetemi hallgatók számára.

Különleges helyzetet hozott a 2020. Újév köszöntése, amikor pezsgővel koccintottunk és boldog és sikerekben gazdag új évet kívántunk, és nem igazán számítottunk arra, hogy a COVID-19 valóban világméretű járvány lesz és arra sem, hogy tavasszal valódi piaci zavart okozó mennyiségben lesznek eladatlan pontykészletek. A MA-HAL kezdeményezésére, az új típusú koronavírus kapcsán történt intézkedések okán fellépett egyidejű exportpiaci és belföldi értékesítési nehézségek miatt, a Pénzügyminisztérium (PM) egyetértésével az Agrárminisztérium (AM) szakpolitikai döntésével, a ponty III. korosztály esetében tavaszi intervenció felvásárlásra került sor, melynek AM-PM keretösszege bruttó 800 millió forint volt. A szakminisztérium az intervenció lebonyolításával, koordinációjával és ellenőrzésével a MOHOSZ OHSZK szervezetét bízta meg. Országos kiterjedésű, rendkívüli haltelepítés valósult meg az állami tulajdonú horgászvizeken a magyar haltermelők megsegítése érdekében. A kormány rendkívül gyors és hatékony döntése alapján, eddig soha nem tapasztalt nagyságrendű telepítési támogatáshoz jutottak az állami tulajdonban lévő horgászvizek halgazdálkodásainak hasznosítói. A MOHOSZ által koordinált haltelepítés a hazai haltermelés és a halgazdálkodás történetének eddigi legnagyobb logisztikai feladata volt melynek eredményeként 18 szállítási napon, összesen 324 horgászvízbe 1177 tonna ponty került kihelyezésre. A MOHOSZ és a MA-HAL az Agrárminisztérium jóváhagyásával határozta meg az elosztási elveket.

Kedvezményezettek azok a tagszövetségek és tagegyesületek, valamint a Tisza-tó speciális jogállású halgazdálkodási hasznosítója voltak, ahol 5 hektárnál nagyobb vízterületű állami, vagy többségi állami tulajdonú vízterületet hasznosítanak horgászati célra haszonbérleti, vagy alhaszonbérleti jogviszony keretében, és nem mellesleg, ahol a vízterület tartósan alkalmas a ponty élettereként. A döntés nemcsak a közvetlenül érintett mintegy 1500 dolgozó munkahelyének megtartásához járult hozzá, hanem a szabadidős sporthorgászat, a horgász versenysport és a halfogyasztás élénkítését is támogatta. Az intézkedés emellett a horgászatban érintett szervezetek és gazdasági társaságok mintegy 2500 munkahelyének megóvását is szolgálta.

A COVID-19 járvány okozta piaci zavart gyorsan reagálta le a MA-HAL, elérte, hogy a többi mezőgazdasági ágazathoz hasonlóan átmeneti támogatáshoz jusson az ágazat. Az átmeneti támogatás mértéke – a támogatás alapját képező állományba tartozó – foglalkoztatottanként legfeljebb 500 ezer forint, melyet túligényeltek a hazai haltermelők, így 500 millió forintról 544 millió forintra növekedett a keretösszeg, de e miatt nem csökkentették arányosan a kifizetéseket.

A minőségi pontytenyésztési programban való részvétel *de minimis* támogatásoknak csak egy része lett kifizetve a termelőknek (53,3 százalék), amelynek oka, hogy a minőségi pontytenyésztési programban való részvétel csekély összegű támogatásáról szóló 64/2008. (V. 14.) FVM rendelet mellett az elmúlt években volt még három olyan *de minimis* rendelet, amely lehetőséget biztosított a halászati *de minimis* keret terhére történő kifizetésekre és így az ország ebben a 3 éves ciklusban kimerült.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc emléknapja alkalmából 2020-ban elismerést kaptak: Pro Aquacultura Hungariae Díjat kapott Dr. Németh István és Dr. Váradi László, az agrárminiszter az Életfa Emlékplakett Ezüst fokozatát adományozta Dr. Horváth László részére. Az Életfa Emlékplakett Bronz fokozata elismerést vehette át Lévai Ferenc.

A MA-HAL 2020-ban is fenntartotta a Magyar Mezőgazdaság című folyóirat mellékleteként működő Halászati Lapok megjelenését. A lap havi rendszerességgel aktuális ágazati információkat közölt, vállalta cégek és szakemberek bemutatását és folyamatosan nyomon követte a szervezetben végzett érdekképviselési és szervezeti munkákat.

Az ügyvezetés folyamatosan tájékoztatta a tagokat a jogszabályi és pályázati információkról és aktívan részt vett a rendeletek véleményezési folyamatában is.

Támogatások

A magyar halászati hagyományok és kultúra megismertetése, a halételek és a halfogyasztás népszerűsítése, Halászati Lapok kiadása és terjesztése (2020)

Támogató megnevezése: Agrárminisztérium

Támogatás forrása: központi költségvetés

Támogatás időtartama: 2020.01.01-2020.12.31.

Támogatási összeg: 25.000.000 forint

Tárgyévben folyósított összeg: 25.000.000 forint

Támogatás típusa: vissza nem térítendő

Szöveges bemutatás: A MA-HAL 2020-es programja keretében szeretnénk szakmai konferenciákat és továbbképzéseket rendezni a haltermelők részére, valamint az ágazatot és a halfogyasztást népszerűsítő kiadványokat készíteni a hazai halfogyasztás növelés érdekében. Tervezzük, hogy az idei évben halegészségügyi tanácsadás szolgáltatást indítunk a haltermelők részére. A Halászati Lapok és a Halászat folyóirat kiadását és terjesztését szeretnénk folytatni 2020-ban is. A Halászati Lapok a Magyar Mezőgazdaság Kft. által kiadott szakmai folyóirat havi melléklete, melyet a MA-HAL tölt fel tartalommal. Aktuális információkat tartalmaz a halászati ágazatot érintő szakmai, érdekképviseleti és jogszabályi témakörökről. Közel 8000 előfizetőhöz jut el a lap, így más ágazatok szakemberei részére is hasznos a kiadvány. Ezenkívül szeretnénk egy halfogyasztást ösztönző programot kialakítani és végrehajtani 2020-ban (HALpéntek).

Pályázatok

- **Magyar Halgazdálkodási Operatív Program 2014-2020 (a továbbiakban MAHOP):**

A MAHOP-ot az Európai Bizottság 2015. december 7-én fogadta el. Minderre tekintettel a MAHOP tényleges végrehajtása és megvalósítása a 2016. évben kezdődött meg. A MAHOP kiemelt célja a Halászati Operatív Program (HOP 2007–2013) által megteremtett termelői bázisok, a halgazdálkodási kkv-k fejlesztése, a hagyományos tógazdasági haltermelés versenyképességének növelése, valamint a biodiverzitás megőrzése vagy növelése mellett az akvakultúra fenntarthatóságának alternatív energiaforrások használatával, illetve a környezetterhelés csökkentésével történő biztosítása.

További fontos cél az új fajok termelésbe vonásának segítése, az intenzív, innovatív technológiákat alkalmazó haltermelés fejlesztése és a halfeldolgozás támogatása. A halfogyasztás ösztönzése érdekében a MAHOP Irányító Hatóság folytatni kívánja az előző programozási időszakban megkezdett „Kaj rá!” halfogyasztást népszerűsítő marketingkampányt.

A MAHOP intézkedései ezen prioritásoknak megfelelően kerültek kialakításra és ennek megfelelően kerültek kidolgozásra a felhívások is. A MAHOP-ban meghatározott egyedi célkitűzések összhangban vannak az EU prioritásaival is. Az intézkedések megvalósításával javul a termelés biztonsága, az ágazat versenyképessége, a munkakörülmények és a kkv-k stabilitása. 2017. március 31. napjáig az összes MAHOP-felhívás (8 db standard és 5 db kiemelt) a teljes keretre meghirdetésre került 16,072 milliárd forint összegben.

- **Minőségi pontytenyésztési programban való részvétel – csekély összegű támogatás**

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a halászati és akvakultúra-ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 717/2014/EU rendelet melléklete határozza meg a három évre szóló tagállami halászati *de minimis* kereteket. Eszerint Magyarország három évre 975.000 euróból gazdálkodhat.

2019-ben a 64/2008. (V. 14.) FVM rendelet alapján vissza nem térítendő támogatás volt igényelhető a minőségi pontytermelés hatékonyságának növelésére. A tárgyévben rendelkezésre álló keretösszeg 100 millió forint volt. Emellett a rendelet azt is kimondja, hogy a támogatás összege egy és ugyanazon vállalkozásonként adott tárgyévre vonatkozóan legfeljebb 10 000 eurónak megfelelő forintösszeg lehet.

Dinnyési Ivadéknevelő Tógazdaság

A Dinnyési Halgazdaság Kft. 2020-ban hasonlóan más tógazdaságokhoz komoly vízproblémával küzdött, ami a halastavi termelést is negatívan befolyásolta. A gazdaság az erősödő keltetőházi kapacitással, viszont továbbra is stabilan működött, likviditási problémái annak ellenére sem voltak, hogy az évet 16 millió forintos veszteséggel zárta. A tervezettek szerint a pályázati önrészre elkülönített valamennyi pénztőkéét a működésre kellett felhasználni.

A Dinnyési Halgazdaság Kft. 2020. évben mindössze 39,4 tonna halat termelt, ami a rossz minőségű vízutánpótlás miatt bekövetkezett halpusztulásnak köszönhető. Ezt a halmennyiséget 117 tonna abraktakarmány felhasználásával érte el.

A halgazdaság a tárgyévben az elmaradt tavaszi jó minőségű vízpótlás miatt már csak 3,75 millió előnevelt pontyot termelt, de a keltetőházi előnevelt csuka kiemelkedően magas mennyiség, 880 ezer darab lett (2019-ben 524 ezer darabot termelt a gazdaság) ahogyan a korábbi évben is.

A keltetés-előnevelés árbevétele közel terv szerint teljesült, a tóparti kiskereskedelmi értékesítése 2020-ban is stabilan működött. A belföldi értékesítésből származó nettó árbevétel 118 millió forint volt.

A Kft-nek a 2020-as év próbatételei miatt, el kellett kezdeni átértékelni a lehetőségeket és a termelést a jövőbeni igényekhez megfelelően igazította. A jövőbeli pénzügyi stabilitást a termelési szerkezet teljes átalakításával kívánja elérni a halgazdaság.

A MA-HAL szervezeti felépítése

Elnökség:

Dr. Németh István

Tógazda Halászati Zrt.

elnök

Dr. Szűcs István

(Debreceni Egyetem)

általános elnökhelyettes

Dr. Urbányi Béla

(SZIE)

a tudományért, oktatásért, innovációért és szaktanácsadásért
felelős elnökségi tag

Puskás Nándor

(Hungarotrade Fish Kft.)

a természet- és környezetvédelemért, valamint vízügyi
kérdésekért felelős elnökségi tag

Horváth Ferenc

(Bocskai Halászati Kft.)

a tenyésztésért, tógazdaságért és Pontytenyésztő Tagozatért
felelős elnökségi tag

Lévai Ferenc

(Aranyponty Zrt.)

a piacszervezésért, közösségi marketingért felelős elnökségi tag

Radics Ferenc

(Szarvas-Fish Kft.)

az intenzív akvakultúráért felelős elnökségi tag

Dr. Halasi-Kovács Béla

(NAIK-HAKI)

a külkapcsolatokért felelős elnökségi tag

Szilágyi Gábor

(Győri HTSZ)

a halfeldolgozásért felelős elnökségi tag

Felügyelő Bizottság:

Kovács Zoltán

(Tiszahalker Kft.)

elnök

Bojtárné Lukácsik Mónika

(AKI Agrárközgazdasági Intézet)

tag

Csoma Gábor

(Fish-Coop Kft.)

tag

Farkas György

(Hetényhal Kft.)

tag

Sztanó János

(Szegedfish Kft.)

tag

Etikai Bizottság:

Dr. Bercsényi Miklós

(egyéni vállalkozó)

elnök

Dankó István

(Aranykárász Bt.)

tag

Horváth Zoltán

(H&H Carpio Kft.)

tag

Tiszteletbeli elnök:

Balogh József

Ügyvezető igazgató:

Sziráki Bence

A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet taglistája:

1. AKI Agrárközgazdasági Intézet Nonprofit Kft.
2. Agrint Kft.
3. Agro-Aqua Kft.
4. Agropoint Kft.
5. ALBA AGRÁR Zrt.
6. Aranykárász Bt.
7. Aranyponty Zrt.
8. ATK Állatorvos-tudományi Intézet
9. AQUINT-Hungária Kft.
10. Állampusztai Kft.
11. Balaton Fish Kft.
12. Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt.
13. Balogh Szervíz Trans Kft.
14. Békés Ferenc
15. Bercsényi Miklós
16. Biharugrai Halgazdaság Kft.
17. Bia-Tehag Kft.
18. Biofloc Kft.
19. Bocskai Halászati Kft.
20. Bo-Fa Fishfarm Kft.
21. Bóly-Töttösi Zrt.
22. CATFISH Kft.
23. Cápaker Kft.
24. Csiff-Land Kft.
25. Csóti Halászati Bt.
26. Czikk-Halért Kft.
27. Czobor-Szabó Andrea
28. Dalmand Zrt.
29. Darázné Simon Edina
30. Debreceni Egyetem
31. Dél Szabolcsi Bt.
32. Dinnyési Halgazdaság Kft.
33. Ditrói József
34. Esox Kft.
35. Farkas Béla (Dr.)
36. FODINA Kft.
37. FORUS Kft.
38. Gálosi Bárka Kft.
39. Gorda Sándor (Dr.)
40. Győri ELŐRE HTsz
41. Hajtun György
42. H & H CARPIO Halászati Kft.
43. Halász Kft.
44. Halfarkas Kft.
45. Hal-Gazda Kft.
46. HALKER Kft.
47. Hetényhal Kft.
48. Hoitsy és Rieger Kft.
49. Horgász-Vikend Kft.
50. Hortobágyi Halgazdaság Zrt.
51. HUMOTÓ Kft.
52. Hungarotrade Fish Kft.
53. I-HT Ker Zrt.
54. Jászkiséri Halas Kft.
55. Kenyeres Imre Róbert
56. KEVIHAL Kft.
57. KE-VÍZ 21 Építőipari Zrt.
58. Kicel Kft.
59. Kocsis János
60. Kozák Balázs
61. Közép-Dunai Halászati Kft.
62. Körös-Halért Kft
63. KVITT Kft.
64. Ludovics Trans Kft.
65. MATE - Halgazdálkodási Tanszék
66. MATE - HAKI
67. „MAHAT” Kft. Magyar Halgazdálkodási Természetvédelmi Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
68. MOHOSZ
69. Molnár és Tsai. Kft.
70. Munka Mezőgazdasági Kft.
71. Nagyné Besenyei Györgyi
72. Nagy László Péter egyéni vállalkozó
73. NÁDOR-TÓ Kft.
74. NEPTUN Bt.
75. Orosz Ágoston
76. Öko 2000 Vállalkozás - Szabó József
77. ÖT-TÓ rendszer Kft.
78. Pannónia Zrt.
79. Pápa és Vidéke HE
80. Papp László
81. PIGADOR Kft.
82. Rang János
83. Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség
84. Rideg & Rideg Kft.
85. Rozmaring Szövetkezeti Kft.
86. Royal Pisztráng Kft.
87. Sellő Haltenyésztő és Kereskedelmi Kft.
88. Silorus Kft.
89. SIL-TOK Kft.
90. SS Aquakultur Kft.
91. Szabolcsi Halászati Kft.
92. Szabó Ervin
93. Szabó Zsolt és Szabó Wieslawa
94. Szabó Róbert István

95. Szarvas György
96. Szarvas-Fish Kft.
97. Szegedfish Kft.
98. Szeleburgi Bt.
99. Szentá-2006 Kft.
100. Szomor Dezső
101. Tedej Zrt.
102. Tisza-Fish Kft.
103. Tiszahalker Kft.
104. Tisza-tavi Sporthorgász K.N. Kft.
105. Tógazda Halászati Zrt.
106. TÓTH&TÓTH Kft
107. Tóth István
108. Tóth István
109. V-95 Kft.
110. Varga-Farm Kft.
111. Válickaland Mezőgazdasági Kft.
112. Váradi László (Dr.)
113. Víz-Hal-Ember Alapítvány
114. Zeusz Plusz Kft.

MA-HAL elérhetőségei

MA-HAL Titkárság

Székhely: 1115 Budapest, Ballagi Mór u. 8. fsz. 2.

Telefon: (36) 1 355 7019; Fax: (36) 1 214 2643

Nyitvatartás: H–P 9–15 óra (előzetes bejelentkezés szükséges)

E-mail: iroda@magyarhal.hu

Web: www.magyarhal.hu

Facebook: facebook.com/magyarhal/

YouTube: youtube.com/channel/UCvVeGDMLM-0Di8WxEdMKBow

Ügyvezető igazgató:

Sziráki Bence

Mobil: (36) 30 361 3685

E-mail: sziraki.bence@magyarhal.hu

Szóvivő:

Lévai Ferenc

Mobil: (36) 30 934 8379

E-mail: info@aranyponty.hu

Külkapcsolatokért felelős munkatárs:

Bozánne Békefi Emese

Mobil: (36) 30 955 5757

E-mail: bekefi.emese@magyarhal.hu

Halászati Lapok főszerkesztő:

Hajtun György

Mobil: (36) 30 207 8780

E-mail: hajtungy@gmail.com

Web: www.magyarhal.hu/kiadvanyaink/halaszati-lapok

Adminisztráció:

Terna Szilvia

Telefon: (36) 1 355 7019

E-mail: terna.szilvia@magyarhal.hu

Dinnyési Halgazdaság Kft.

Szabó Krisztián ügyvezető igazgató

Postacím: 2485 Dinnyés, 7-es út

Mobil: (36) 30 922 0109; Tel./fax: (36) 22 357 553

E-mail: dinnyes@magyarhal.hu

Web: www.magyarhal.hu/dinnyesi-halgazdasag-kft

Jegyzetek

Kiadja: Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet
(a Fővárosi Bíróságon 1454. számon nyilvántartott társadalmi szervezet)
1115 Budapest, XI. Ballagi Mór utca 8. fsz. 2.

Felelős kiadó: dr. Németh István elnök

Agrárközgazdasági
Intézet

Készült az Agrárközgazdasági Intézet gondozásában

Tel.: (+36 1) 217-1011

Felelős vezető: Dr. Goda Pál

Összeállította:

Bojtárné Lukácsik Mónika (AKI)

Közreműködött: Kiss Gabriella (AKI)

György Ágnes Irma (AKI)

Radóczné Kocsis Terézia (AKI)

Sziráki Bence (MA-HAL)

Szabó Krisztián (Dinnyési Halgazdaság)